

บทที่ 5

ศักยภาพของกลุ่มธุรกิจชุมชนด้านงานหัตถกรรม อำเภอหางดง

จากการสำรวจพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลปฏิบัติการเพื่องานวิจัย วิเคราะห์การออกแบบผลิตภัณฑ์และศักยภาพของธุรกิจชุมชนผลิตภัณฑ์เดินเส้นลวดลายตามโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง แบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม และแบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีผลการศึกษา ดังนี้ ในด้านการพัฒนาสินค้าท้องถิ่น อันเป็นแนวทางที่จะจัดลำดับความสำคัญปัญหาของสินค้าท้องถิ่น เพื่อศึกษาสถานที่ผลิต ที่มาของวัตถุดิบ รูปแบบ วัสดุ อุปกรณ์ ขั้นตอนในการทำงานหัตถกรรม ที่ทำการศึกษา ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ และศักยภาพชุมชน

ในการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ เพื่อที่จะได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา พัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของท้องตลาด โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการให้ชาวบ้านได้แสดงความคิดเห็น มีความรู้ดีเป็นเจ้าของแผนงานโครงการ ร่วมมือกัน พัฒนาด้วยความสามารถของตนเอง

การศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์เดินเส้นลวดลาย กรณีศึกษา คือ หมู่ 5 ตำบลบ้านแหวน หมู่ที่ 11 ตำบลแหวน หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านแหวน หมู่ที่ 2 ตำบลขุนคอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีรายชื่อผู้ประกอบการทั้ง 10 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ 1	คุณอินศร	ทิพสุทา
2. กลุ่มตัวอย่างที่ 2	คุณอารี	กาวิละ
3. กลุ่มตัวอย่างที่ 3	คุณพองนวล	ปลูงกา
4. กลุ่มตัวอย่างที่ 4	คุณศวรร	ทิพย์อ่อน
5. กลุ่มตัวอย่างที่ 5	คุณอัมพร	ยาวิชัย
6. กลุ่มตัวอย่างที่ 6	คุณอำพร	ศรีกุนะ
7. กลุ่มตัวอย่างที่ 7	จันทิรา	ต้นปาลิ
8. กลุ่มตัวอย่างที่ 8	คุณแก้วศรี	ปลูงกา
9. กลุ่มตัวอย่างที่ 9	คุณสุพาณี	แก้วใจ
10. กลุ่มตัวอย่างที่ 10	คุณชานนท์	นันไชย

บริบทของกลุ่มธุรกิจชุมชน

ในการศึกษากลุ่มธุรกิจชุมชน ที่ประกอบอาชีพงานหัตถกรรมประเภทต่างๆ ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มอาชีพที่น่าสนใจจำนวน 10 กลุ่ม เพื่อทำการศึกษบริบทของกลุ่มธุรกิจชุมชน ศักยภาพ และความเป็นไปได้ที่จะพัฒนาสินค้าท้องถิ่น สู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน และท้องถิ่น ข้อมูลต่างๆ ได้ทำการเก็บรวบรวมไว้ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มที่ 1 ธุรกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ตุ๊กตาคนตรี

ภาพที่ 5.1 ผลิตภัณฑ์ตุ๊กตาคนตรี

1.1 ประวัติผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ตุ๊กตาคนตรี

คุณอินสร ทิพย์ทา อายุ 38 ปี บ้านเลขที่ 26/3 หมู่ 5 ตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีอาชีพหลัก คือ รับเหมานอกจากนั้น คือ ทำตุ๊กตาคนตรี มีประสบการณ์ 10 ปี รายได้เฉลี่ย 6,000 บาทต่อเดือน ด้านการศึกษา มีการอบรมหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนา ศักยภาพความรู้ด้านการประกอบอาชีพ และไปประชุมแนะนำส่งเสริมอาชีพที่ อบต. เนะนำ

ลักษณะการทำงานของคุณอินสร เป็นแบบผลิตเองทุกขั้นตอน การทำงานหัตถกรรมการแกะกระเจก ทำมากกว่า 5 ปี ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้จะนำไปวางขาย ภายในตำบลขุนคงเป็นส่วนใหญ่ หรือผลิตตามที่ลูกค้าสั่งซึ่งเป็นงานลักษณะงานเหมือนกัน

1.2 เรื่องเล่าจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

คุณอินสร เริ่มต้นการประกอบอาชีพการทำตุ๊กตาคนตรี เมื่อ 10 ปี ก่อน โดยทำเป็นธุรกิจในครอบครัวมานานแล้วเพื่อหารายได้เสริมแก่ ความเป็นอยู่ของคุณอินสร ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ตุ๊กตาคนตรีในปัจจุบันคุณอินสร มีสภาพความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย พออยู่พอกินเหมือนชาวพื้นบ้านทั่วไปตามชนบทไม่ยึดติดกับวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่แพร่ขยายตามสังคมทั่วไป มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

จากการสัมภาษณ์คุณอินสร ถึงวิธีการดำเนินงานตุ๊กตาคนตรี คุณอินสรมีการจัดซื้อวัตถุดิบที่หาได้ มาจากชุมชนของตนเอง และแหล่งวัตถุดิบในชุมชนอื่นด้วยเพื่อเป็นการกระจายรายได้แก่คนในชุมชน แต่ปัญหาที่พบ คือ ราคาวัสดุในการทำมีราคาแพง ซึ่งคุณอินสรมีความจำเป็นต้องใช้ในเรื่องของเงินทุน และตลาดในการส่งของ

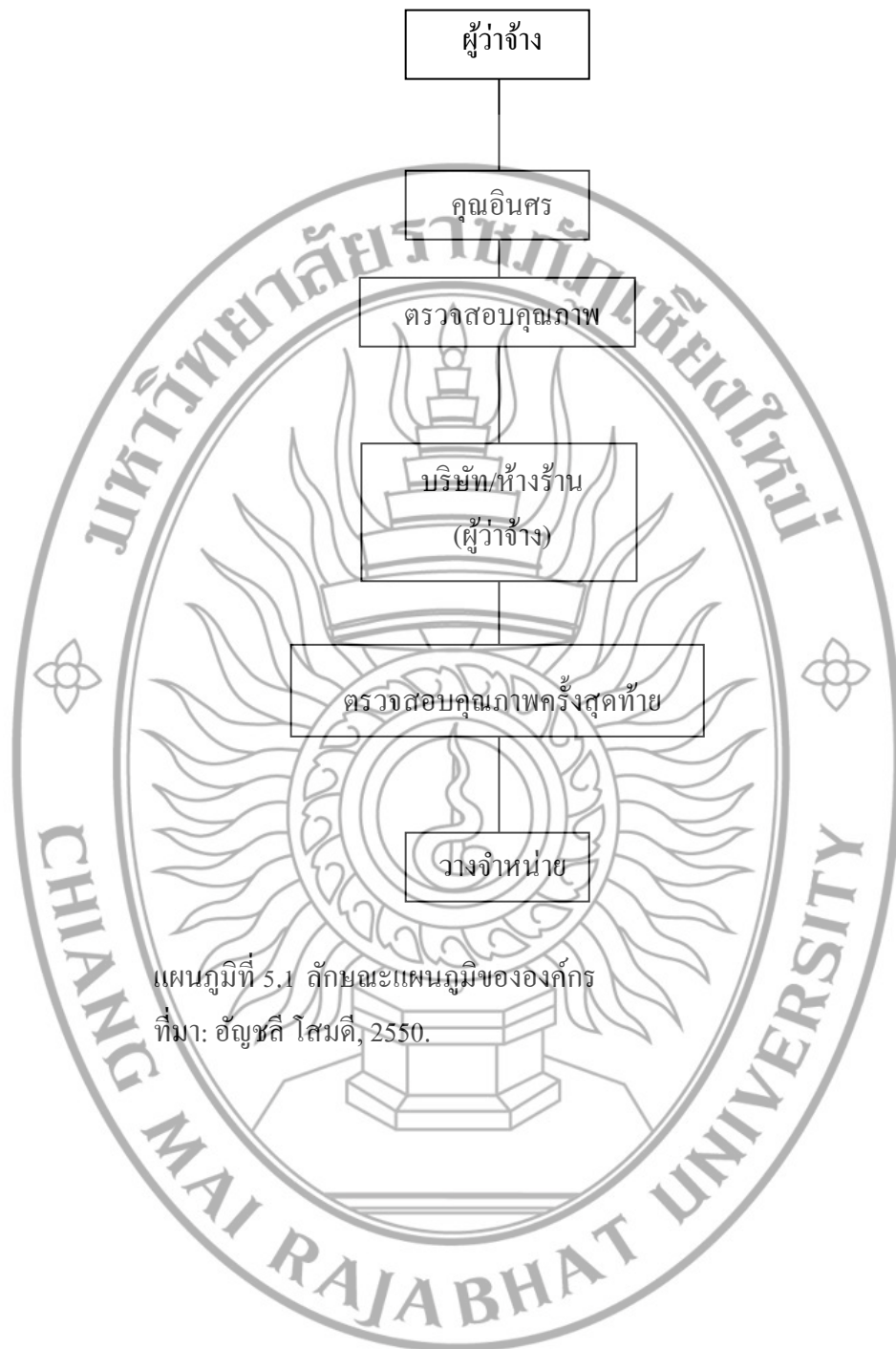
1.3 ข้อมูลการศึกษาผลิตภัณฑ์ตุ๊กตาคนตรี

ผลิตภัณฑ์ตุ๊กตาคนตรี การผลิตส่วนใหญ่จะผลิตตามใบสั่ง หรือทำตามแบบที่ลูกค้านำมาให้ผลิตภัณฑ์ที่ทำ คือ ผลิตภัณฑ์ตุ๊กตาคนตรี วัสดุส่วนใหญ่เป็นวัสดุที่เป็นไม้ ส่วนอุปกรณ์อื่นๆ ซื้อจากร้านค้าทั่วไป รายได้ประมาณ 6,000 บาทต่อเดือน ส่วนในด้านการผลิตคุณอินสรจะเป็นผู้ผลิตเองทุกขั้นตอน สำหรับการผลิตภัณฑ์ตุ๊กตาคนตรินั้น แต่เดิมเป็นการผลิตแบบตามขนาดของไม้ ไม่มีการวัดขนาดอย่างแน่นอน ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้ไม่มีมาตรฐานที่บ่งบอกชัดเจนว่า ขนาดเท่าไรต่อราคาเท่าไร ปัจจุบันได้ผลิตตามที่ลูกค้าสั่ง

ในด้านการวางแผนการทำงาน ต้องทำงานให้ตรงต่อเวลา ด้านการฝึกอบรมมีการศึกษา และพัฒนาฝีมือในการทำงานอย่างต่อเนื่องเพื่อหาจุดเด่นจุดด้อย มาพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้ผลิตภัณฑ์ออกมามีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด

1.4 ข้อมูลการผลิตและโครงสร้างขององค์กร

การผลิตสินค้ากลุ่มผลิตภัณฑ์ตุ๊กตาคนตรี เป็นการผลิตในชุมชนตามรูปแบบอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ที่มีคุณอินสรเป็นผู้ประกอบรายเดียว จึงมีโครงสร้างขององค์กรที่ไม่ซับซ้อน ดังนี้

ในการผลิตสินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์เดินเส้นตู้กดอัตโนมัติ จากแผนภูมิโครงสร้างขององค์กรทำให้เห็นว่า การทำผลิตภัณฑ์ชุมชนขนาดเล็ก ส่วนใหญ่จะเป็นการทำงานเองทุกขั้นตอน ตั้งแต่จัดซื้อ ฝ้ายออกแบบ การตลาด การเงิน และการควบคุมการผลิต

1.5 การประเมินคุณภาพของผลงาน

การประเมินคุณภาพของผลงานคุณอินสร ในเบื้องต้นนั้นทาง คุณอินสร จะเป็นผู้ตรวจสอบเองก่อนจะส่งให้ลูกค้า ในขั้นตอนเบื้องต้นนี้ เมื่อพบผลิตภัณฑ์ที่มีปัญหา จะทำการแยก เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขผลิตภัณฑ์ และเมื่อถึงเวลาส่งผลิตภัณฑ์ให้แก่ลูกค้าก็จะมี การตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งโดยมีลูกค้าเป็นคนตรวจสอบเอง ว่าผลิตภัณฑ์ถูกต้องตามที่ได้มอบหมาย งานให้หรือไม่

ในประเมินคุณภาพของผลงาน ของคุณอินสร จะเป็นผู้นำผลงานมาตรวจสอบก่อน ส่งให้กับลูกค้าตามคำสั่ง โดยมีคนในครอบครัวคอยรับฟัง และช่วยกันวิเคราะห์รายละเอียด ของผลงานก่อนจะส่งให้กับลูกค้า เมื่อมีปัญหาจะช่วยกันปรับปรุงแก้ไขผลิตภัณฑ์

1.6 การออกแบบ การผลิต การตลาดและการเงิน

1.6.1 การออกแบบ ผลิตภัณฑ์ตู้กดอัตโนมัติไม่ค่อยมีแบบที่พัฒนายังคงการออกแบบ จีงขึ้นอยู่กับแบบของลูกค้าเพียงเท่านั้น ตามลักษณะอุตสาหกรรมที่มีการผลิตที่หลากหลาย ต่อหนึ่งแบบ ซึ่งสิ่งที่คุณอินสรพอจะพัฒนาได้มีเพียงลวดลายเท่านั้น การดูแลวัสดุ และวัตถุดิบ จะมีการเก็บรักษา ไว้เป็นหมวดหมู่ มีการทำความสะอาดในส่วนสถานที่ การทำงาน สถานที่ใช้บริเวณลานหน้าบ้าน

1.6.2 การผลิต ถ้าเป็นช่วงฤดูเทศกาลที่สำคัญจะมีการผลิตทุกวัน แต่ถ้าไม่ใช่ฤดู เทศกาลสำคัญก็จะผลิตกันจนถึงเวลา 6 โมงเย็นเท่านั้น การกำหนดจำนวนการผลิตพบว่าคุณอินสร ไม่มีอำนาจในการกำหนดจำนวนการผลิต ลูกค้าจะเป็นผู้กำหนดจำนวนการผลิตว่า วันละกี่ชิ้น/วัน เนื่องจากลูกค้ามีการแจ้งงวดเรื่องการผลิตให้ส่งทันตามกำหนด เพื่อไม่ให้ลูกค้าตำหนิคุณอินสร จำเป็นต้องผลิตให้ทันตามที่ลูกค้ากำหนดไว้วัน/วัน

1.6.3 การตลาด การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตู้กดอัตโนมัติ จะมีการวางขายภายในร้านค้า แลวชุมชนอำเภอหางดง และอำเภอใกล้เคียง มีพ่อคนกลางมารับไปขายตามสถานที่ต่างๆ ช่วงเวลา ที่สินค้าสามารถจำหน่ายได้มากจะเป็นช่วงเทศกาล โดยเฉพาะเทศกาลมหกรรมของดกแต่งบ้าน จะช่วงที่สินค้ามีความนิยมสูง จะจำหน่ายเองต่อเมื่อมีสินค้าเหลือจากที่ลูกค้าสั่งจะนำไปจำหน่ายเอง ตามถนนคนเดิน และตามงานต่างๆ แล้วแต่โอกาส

1.6.4 การเงิน รายได้โดยเฉลี่ย จะแบ่งรายได้ที่ได้รับมาจากการจำหน่ายสินค้า จะแบ่งเป็น 50 % ส่วนแรกนำไปเป็นทุนสำรองในการผลิตครั้งต่อไป และอีก 50 % ส่วนที่สอง

จะแบ่งในส่วนของการจัดซื้ออุปกรณ์ต่างๆ ในการผลิต ซึ่งคุณอินสรใช้เส้นมุกในการตกแต่งผลิตภัณฑ์ค่อนข้างมาก อีกทั้งยังมีเวลาในการผลิตน้อยไม่มีเวลา来做เส้นมุกเอง จึงซื้อมุกสำเร็จรูปมาใช้เพื่อที่จะไม่ต้องเสียเวลาทำเอง แต่ต้นทุนเพิ่มขึ้น การทำตุ๊กตาคนตรี มีราคาขายหลายราคา ซึ่งราคาจะขึ้นอยู่กับขนาดของสินค้า และความยากง่ายของแบบที่ทำ ราคาขั้นต่ำอยู่ที่ 50 บาท/ชิ้น

1.7 ขั้นตอนการผลิตตุ๊กตาคนตรี มีวัสดุ - อุปกรณ์ และขั้นตอนในการทำผลิตตุ๊กตาคนตรี

วัสดุ - อุปกรณ์ที่สำคัญ

1. ตุ๊กตา
2. สีน้ำมัน
3. กระดาษทราย
4. ขี้ผึ้ง
5. แปรง
6. พู่กัน

ขั้นตอนในการทำผลิต

1. นำตุ๊กตาดัดตกแต่งรายละเอียดด้วยการใช้ขี้ผึ้งผสมกาวลาเท็กซ์อุดรอยแตก
2. ทิ้งให้แห้ง จัดด้วยกระดาษทราย
3. ระบายสี
4. ขัดเงา

ขั้นตอนการผลิตเส้นมุก

ใช้สีน้ำมันสีดำ ชัน ปูนขาว ผสมให้เข้ากัน ปั้นเป็นเส้น สำหรับ

ตกแต่งลวดลาย

2. กลุ่มที่ 2 ธุรกิจชุมชนผลิตภัณฑ์เดินเส้นลวดลายพระ - นาง

ภาพที่ 5.2 ผลิตภัณฑ์เดินเส้นลวดลาย พระ-นาง

2.1 ประวัติผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นาง

คุณอารี กาวีละ อายุ 49 ปี บ้านเลขที่ 34/1 หมู่ 5 ตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีอาชีพ รับจ้างเป็น อาชีพหลัก มีงานอื่นที่นอกเหนือจากการทำอาชีพหลัก คือ การดัดลวดรูปปั้นแกะสลัก มีประสบการณ์ 10 ปี รายได้เฉลี่ย 20,000 บาทต่อเดือน ด้านการศึกษา มีการอบรมหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการดัดลวดรูปปั้นแกะสลัก พัฒนาศักยภาพความรู้ด้านการประกอบอาชีพ ลักษณะการทำงานของ คุณอารี เป็นแบบผลิตเองทุกขั้นตอน การทำงานหัตถกรรมเดินเส้นลวดลาย ทำมากกว่า 5 ปี ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้นำไปวางขาย ภายในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ หรือผลิตตามที่ลูกค้าสั่งซึ่งเป็นงานลักษณะงานเฉพาะชิ้น

2.2 เรื่องเล่าจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

คุณอารี เริ่มต้นประกอบอาชีพดัดลวดผลิตภัณฑ์เดินเส้น พระ-นาง เมื่อ 10 ปีก่อน โดยมีนายทุนว่าจ้างให้ทำ จึงเริ่มทำกันเองในครอบครัว สินค้าที่ทำส่วนใหญ่เป็นงานแกะสลักไม้

และการดัดแปลงต่างๆลงบนไม้แกะสลัก เช่น ไม้สลักพระ นางรำ นางโห่ นางอุ้มหม้อ เด็กหนู เป็นต้น ในด้านการจำหน่าย ผู้ว่าจ้างจะมารับงานเมื่อถึงกำหนด และจ่ายค่าตอบแทนตามลักษณะความยากง่าย และขนาดของงาน แล้วนำไปจำหน่ายที่บ้านถวายซึ่งจัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวในตัวอำเภอด้วย ค่าวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการลงทุนจัดหาทุนกันเอง แต่ต้องใช้ทุนหมุนเวียนจำนวนมาก เพราะค่าวัสดุดิบมีราคาแพง

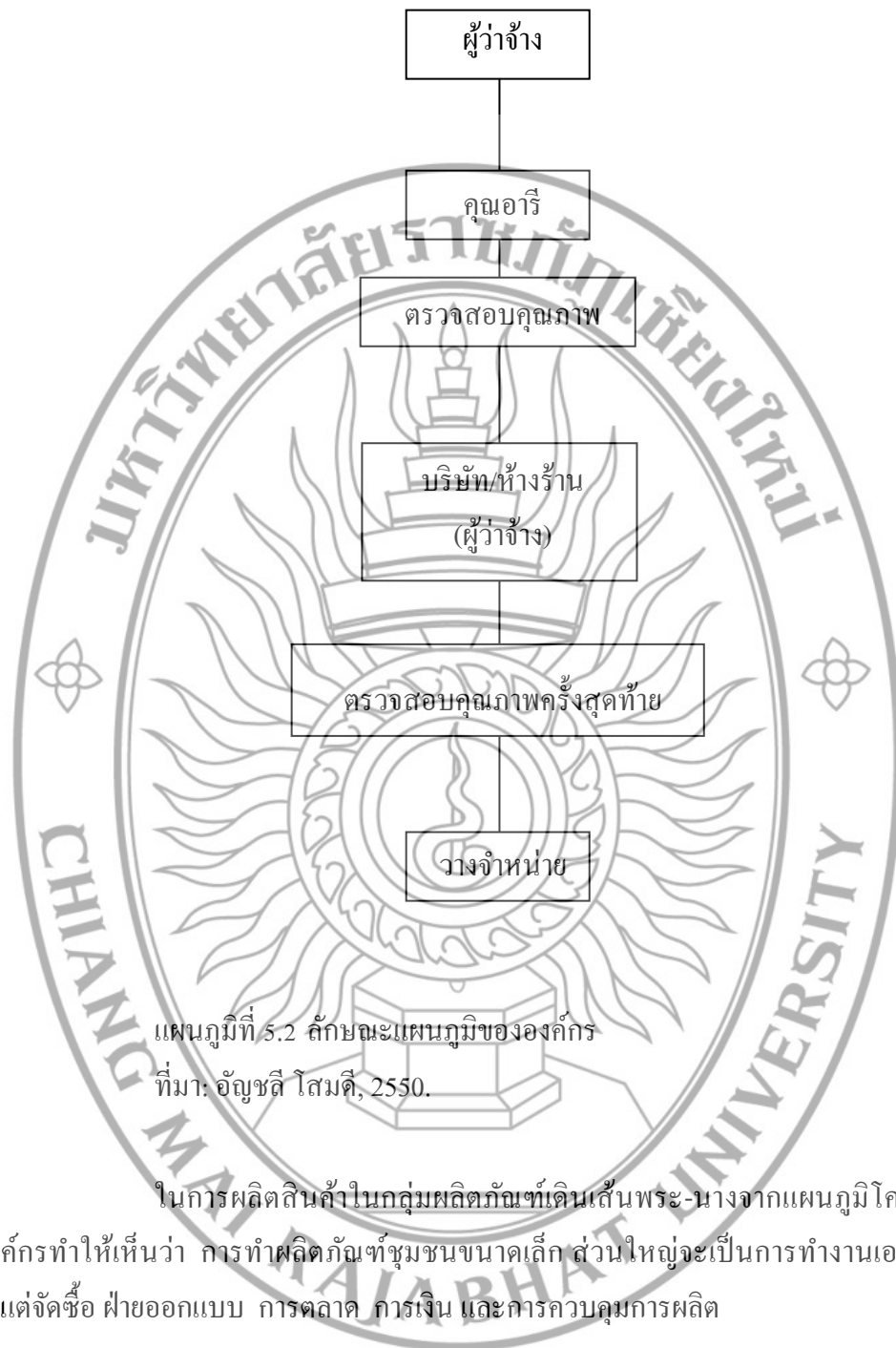
ความเป็นอยู่ของคุณอริ ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นางในปัจจุบันคุณอริ มีสภาพความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย พออยู่พอกินเหมือนชาวบ้านทั่วไปตามชนบท ไม่ยึดติดกับวัฒนธรรมสมัยใหม่ ที่แพร่ขยายตามสังคมทั่วไป มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ปัญหาที่พบ คือ ราคาวัสดุในการทำมีราคาแพง ซึ่งคุณอริ มีความจำเป็นต้องใช้ในเรื่องของเงินทุน

2.3 ข้อมูลการศึกษาการดัดแปลงผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นาง

ผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นาง การผลิตส่วนใหญ่จะผลิตตามใบสั่ง หรือทำตามแบบที่ลูกค้านำมาให้ ผลิตภัณฑ์ที่ทำ คือ งานแกะสลักไม้ และการดัดแปลงต่างๆ ลงบนไม้แกะสลัก เช่น ไม้สลักพระ นางรำ นางโห่ นางอุ้มหม้อ เด็กหนู เป็นต้น วัสดุส่วนใหญ่เป็นวัสดุที่เป็นไม้ ส่วนอุปกรณ์อื่นๆ ซื้อจากร้านค้าทั่วไป ส่วนในด้านการผลิตนั้น คุณอริ จะเป็นผู้ผลิตเองทุกขั้นตอน สำหรับการผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นางนั้น แต่เดิมเป็นการผลิตแบบตามขนาดของไม้ ไม่มีการวัดขนาดอย่างแน่นอน ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้ไม่มีมาตรฐานที่บ่งบอกได้ชัดเจนว่าขนาดเท่าไรต่อราคาเท่าไร ปัจจุบันได้ผลิตตามที่ถูกคำสั่ง แต่ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ต้นทุนการผลิตมีราคาสูง รongมา คือ ปัญหาด้านขาดเงินทุนเวียน

2.4 ข้อมูลการผลิตและโครงสร้างขององค์กร

การผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ - นาง เป็นการผลิตในชุมชนตามรูปแบบอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ที่มีคุณอริเป็นการทำแบบผู้ประกอบการรายเดียว จึงมีโครงสร้างขององค์กรที่ไม่ซับซ้อน ดังนี้

2.5 การประเมินคุณภาพของผลงาน

การประเมินคุณภาพของผลงาน คุณอารี ในเบื้องต้นนั้นทาง คุณอารีจะเป็น
ผู้ตรวจสอบเองก่อนจะส่งให้ลูกค้า ในขั้นตอนเบื้องต้นนี้ เมื่อพบผลิตภัณฑ์ที่มีปัญหาจะทำการแยก

เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขผลิตภัณฑ์ และเมื่อถึงเวลาส่งผลิตภัณฑ์ให้แก่ลูกค้า ก็จะมีการตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งโดยมีลูกค้าเป็นคนตรวจสอบเอง ว่าผลิตภัณฑ์ถูกต้องตามที่ได้มอบหมายงานให้หรือไม่

ในประเมินคุณภาพของผลงาน ของคุณอารีจะเป็นผู้นำผลงานมาตรวจสอบก่อนส่งให้กับลูกค้าตามคำสั่ง โดยมีคนในครอบครัวคอยรับฟัง และช่วยกันวิเคราะห์รายละเอียดของผลงานก่อนจะส่งให้กับลูกค้า เมื่อมีปัญหาที่จะช่วยกันปรับปรุงแก้ไขผลิตภัณฑ์ มีการพัฒนาศักยภาพของผลิตภัณฑ์โดยมีการจัดอบรมเพิ่มเติมความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาความชำนาญงานให้มากขึ้น

2.6 การออกแบบ การผลิต การตลาดและการเงิน

2.6.1 การออกแบบ ผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นาง ไม่ค่อยมีแบบที่พัฒนายังคงการออกแบบจึงขึ้นอยู่กับแบบของลูกค้าเพียงเท่านั้น ตามลักษณะอุตสาหกรรมที่มีการผลิตที่หลากหลายต่อเนื่องแบบ ซึ่งสิ่งที่คุณอารีพอจะพัฒนาได้มีเพียงลวดลายเท่านั้น การดูแลวัสดุ และวัตถุดิบจะมีการเก็บรักษาไว้เป็นหมวดหมู่ มีการทำความสะอาดในส่วน of สถานที่ การทำงาน สถานที่ใช้บริเวณลานหน้าบ้าน

2.6.2 การผลิต ถ้าเป็นช่วงฤดูเทศกาลที่สำคัญจะมีการผลิตทุกวัน แต่ถ้าไม่ใช่ฤดูเทศกาลสำคัญก็จะผลิตกันจนถึงเวลา 6 โมงเย็นเท่านั้น การกำหนดจำนวนการผลิตพบว่าคุณอารีไม่มีอำนาจในการกำหนดจำนวนการผลิต ลูกค้าจะเป็นผู้กำหนดจำนวนการผลิตว่าวันละกี่ชิ้น/วัน เนื่องจากลูกค้ามีการเข้มงวดเรื่องการผลิตให้ส่งทันตามกำหนด เพื่อไม่ให้ลูกค้าตำหนิคุณอารีจำเป็นต้องผลิตให้ทันตามที่ลูกค้ากำหนดไว้วัน/วัน

2.6.3 การตลาด การจำหน่ายผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นาง จะมีการวางขายภายในร้านค้าแถวชุมชนอำเภอหางดง และอำเภอใกล้เคียง มีพ่อค้าคนกลางมารับไปขายตามสถานที่ต่างๆ ไม่ได้มีการจัดซื้อใดๆ เพราะมีผู้ว่าจ้างสั่งโดยตรง ช่วงเวลาที่สินค้าสามารถจำหน่ายได้มากจะเป็นช่วงเทศกาล โดยเฉพาะเทศกาลหมกรรมของตกแต่งบ้าน จะช่วงที่สินค้ามีความนิยมสูง

2.6.4 การเงิน รายได้โดยเฉลี่ย จะแบ่งรายได้ที่ได้รับมาจากการจำหน่ายสินค้าจะแบ่งเป็น 50 % ส่วนแรกจะนำไปเป็นทุนสำรองในการผลิตครั้งต่อไป และอีก 50 % ส่วนที่สองจะแบ่งในส่วนของการจัดซื้ออุปกรณ์ต่างในการผลิต ซึ่งคุณอารีใช้มากในการตกแต่งผลิตภัณฑ์ค่อนข้างมาก อีกทั้งยังมีเวลาในการผลิตน้อยไม่มีเวลามาทำเส้นมุกเอง จึงซื้อมุกเสร็จรูปมาใช้เพื่อที่จะต้องไม่เสียเวลาทำเอง แต่ต้นทุนเพิ่มขึ้น ส่วนผลิตภัณฑ์ มีราคาขายตั้งแต่ราคา 5,000 บาทขึ้นไป ซึ่งราคาจะขึ้นอยู่กับขนาดของสินค้า

2.7 ขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นาง มีวัสดุ - อุปกรณ์ และขั้นตอนในการผลิตผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นาง

วัสดุ - อุปกรณ์ที่สำคัญ

1. ไม้แกะสลักรูปพระ
2. สีน้ำ
3. สีน้ำมัน
4. กระดาษ
5. พงทอง

ขั้นตอนในการทำผลิต

1. นำไม้แกะสลักรูปพระมาทาสีน้ำมัน
2. ทำลายโดยใช้เส้นมุกมาติด
3. ลงทองรูปพระ
4. ติดกระดาษ

ขั้นตอนการผลิตเส้นมุก ใช้สีน้ำมันสีดำ ชัน ปูนขาว ผสมให้เข้ากัน ปั้นเป็นเส้นสำหรับแต่งลาย

3. กลุ่มที่ 3 ธุรกิจชุมชนผลิตภัณฑ์เดินเส้นกรอบรูปและขันโตก-กล่องทิชชู-ห่านไม้

ภาพที่ 5.3 ผลิตภัณฑ์กล่องทิชชู

3.1 ประวัติผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์เดินเส้นกรอบรูปและขันโตก-กล่องทิชชู-ห่านไม้

คุณพองนวล ปลูงกา อายุ 51 ปี อยู่บ้านเลขที่ 6/1 หมู่ 5 ตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีอาชีพ รับจ้างเป็น อาชีพหลัก มีงานอื่นที่นอกเหนือจากการทำอาชีพหลัก คือ การเดินเส้นลายผลิตภัณฑ์กรอบรูป และขันโตก กล่องทิชชู ห่านไม้มีประสบการณ์ 23 ปี รายได้เฉลี่ย 7,000 บาทต่อเดือน ด้านการศึกษา มีการอบรมหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพความรู้ด้านการประกอบอาชีพ และไปประชุมแนะนำส่งเสริมอาชีพที่ อบต. แนะนำลักษณะการทำงานของ คุณพองนวล เป็นแบบผลิตเองทุกขั้นตอน การทำงานหัตถกรรมนี้ทำมา มากกว่า 5 ปี ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้จะนำไปวางขาย ภายในตำบลขุนทองเป็นส่วนใหญ่ หรือผลิตตาม ที่ลูกค้าสั่งซึ่งเป็นงานลักษณะงานเหมือนกัน

3.2 เรื่องเล่าจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

คุณพองนวล เริ่มต้นการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์เดินเส้นกรอบรูป และขันโตก กล่องทิชชู ห่านไม้ เมื่อ 23 ปี ก่อน โดยทำเป็นธุรกิจครอบครัวมานานแล้ว จนมีนายทุนว่าจ้างให้ทำ จึงเริ่มทำกันเองในครอบครัว สินค้าที่ทำส่วนใหญ่เป็นงานเดินเส้นห่านไม้ เช่น ห่านไม้รูปห่าน กล่องทิชชู กรอบรูป ขันโตก เป็นต้น ในด้านการจำหน่าย จะนำไปจำหน่าย

ที่ถนนคนเดินในตัวเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ในวันอาทิตย์ ซึ่งจัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง ค่าวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการลงทุนจัดหาทุนกันเอง แต่ต้องใช้ทุนหมุนเวียนจำนวนมาก เพราะค่าวัตถุดิบมีราคาแพง

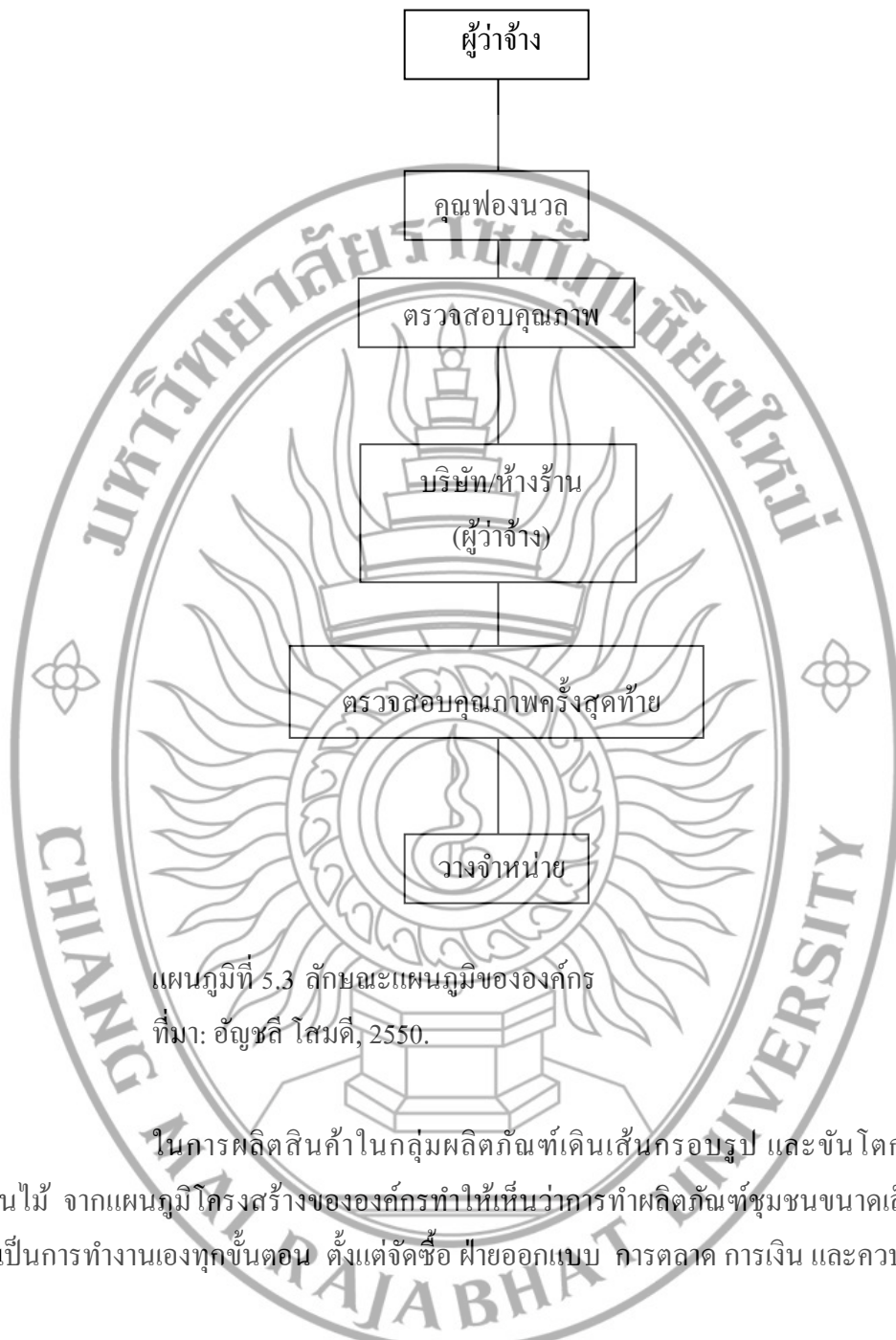
ความเป็นอยู่ของคุณฟองนวล ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์เดินเส้นกรอบรูปและขันโตก กล่องทิชชู ห่านไม้ในปัจจุบันคุณฟองนวล มีสภาพความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย พออยู่พอกินเหมือนชาวพื้นบ้านทั่วไปตามชนบท ไม่ยึดติดกับวัฒนธรรมสมัยใหม่ ที่แพร่ขยายตามสังคมต่างๆ ไป มีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถในการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ปัญหาที่พบคือ ราคาสินค้าในการทำมีราคาแพง ซึ่งคุณฟองนวล มีความจำเป็นต้องใช้ในเรื่องของเงินทุน และตลาดในการส่งของ

3.3 ข้อมูลการศึกษาผลิตภัณฑ์เดินเส้นกรอบรูปและขันโตก-กล่องทิชชู-ห่านไม้

ผลิตภัณฑ์เดินเส้นกรอบรูปและขันโตก-กล่องทิชชู-ห่านไม้ การผลิตส่วนใหญ่จะผลิตตามใบสั่ง หรือทำตามแบบที่ลูกค้านำมาให้ผลิตภัณฑ์ที่ทำ คือ ผลิตภัณฑ์เดินเส้นกรอบรูปและขันโตก กล่องทิชชู ห่านไม้ วัสดุส่วนใหญ่เป็นวัสดุที่เป็นไม้ ส่วนอุปกรณ์อื่นๆ ซื้อจากร้านค้าทั่วไป ส่วนในด้านการผลิตนั้นคุณฟองนวลจะเป็นผู้ผลิตเองทุกขั้นตอน สำหรับการผลิตภัณฑ์เดินเส้นกรอบรูป และขันโตก กล่องทิชชู ห่านไม้นั้น แต่เดิมเป็นการผลิตแบบตามขนาดของไม้ ไม่มีการวัดขนาดอย่างแน่นอน ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้ไม่มีมาตรฐานที่บ่งบอกได้ชัดเจนว่า ขนาดเท่าไรหรือราคาเท่าไร ปัจจุบันได้ผลิตตามที่ถูกคำสั่ง

3.4 ข้อมูลการผลิตและโครงสร้างขององค์กร

การผลิตสินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์เดินเส้นกรอบรูป และขันโตก กล่องทิชชู ห่านไม้ เป็นการผลิตในชุมชนตามรูปแบบอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ที่มีคุณฟองนวลเป็นการทำแบบผู้ประกอบการเดี่ยว จึงมีโครงสร้างขององค์กร ที่ไม่ซับซ้อน ดังนี้

ในการผลิตสินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์เดินเส้นกรอบรูป และชั้น โตก กล่องทิชชู ห่านไม้ จากแผนภูมิโครงสร้างขององค์กรทำให้เห็นว่าการทำผลิตภัณฑ์ชุมชนขนาดเล็ก ส่วนใหญ่จะเป็นการทำงานเองทุกขั้นตอน ตั้งแต่จัดซื้อ ฝ้ายออกแบบ การตลาด การเงิน และควบคุมการผลิต

3.5 การประเมินคุณภาพของผลงาน

การประเมินคุณภาพของผลงานคุณฟองนวลในเบื้องต้นนั้นทาง คุณฟองนวล จะเป็นผู้ตรวจสอบเองก่อนจะส่งให้ลูกค้า ขั้นตอนเบื้องต้นนี้ เมื่อพบผลิตภัณฑ์ที่มีปัญหาจะทำการ แยกเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขผลิตภัณฑ์ และเมื่อถึงเวลาส่งผลิตภัณฑ์ให้แก่ลูกค้า ก็จะมีการ

ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งโดยมีลูกค้าเป็นคนตรวจสอบเอง ว่าผลิตภัณฑ์ถูกต้องตามที่ได้มอบหมายงานให้หรือไม่

ในประเมินคุณภาพของผลงาน ของคุณฟองนวลจะเป็นผู้นำผลงานมาตรวจสอบก่อนส่งให้กับลูกค้าตามคำสั่ง โดยมีคนในครอบครัวคอยรับฟัง และช่วยกันวิเคราะห์รายละเอียดของผลงานก่อนจะส่งให้กับลูกค้า เมื่อมีปัญหาก็จะช่วยกันปรับปรุงแก้ไขผลิตภัณฑ์

3.6 การออกแบบ การผลิต การตลาดและการเงิน

3.6.1 การออกแบบ ผลิตภัณฑ์เดินเส้นกรอบรูป และขันโตก กล่องทิชชู ห่านไม้ ไม่ค่อยมีแบบที่พัฒนายังคง การออกแบบจึงขึ้นอยู่กับแบบของลูกค้าเพียงเท่านั้น ตามลักษณะอุตสาหกรรมที่มีการผลิตที่ละมากๆ ต่อหนึ่งแบบ การดูแลวัสดุ และวัตถุดิบ จะมีการเก็บรักษาไว้เป็นหมวดหมู่ มีการทำความสะอาดในส่วนของการสถานที่ การทำงาน สถานที่ใช้บริเวณลานหน้าบ้าน

3.6.2 การผลิต ถ้าเป็นช่วงฤดูเทศกาลที่สำคัญจะมีการผลิตทุกวัน แต่ถ้าไม่ใช่ฤดูเทศกาลสำคัญก็จะผลิตกันจนถึงเวลา 6 โมงเย็นเท่านั้น การกำหนดจำนวนการผลิตพบว่าคุณฟองนวลไม่มีอำนาจในการกำหนดจำนวนการผลิต ลูกค้าจะเป็นผู้กำหนดจำนวนการผลิตว่าวันละกี่ชิ้น/วัน เนื่องจากลูกค้ามีการแจ้งเรื่องการผลิตให้ส่งทันตามกำหนด เพื่อไม่ให้ลูกค้าตำหนิคุณฟองนวลจำเป็นต้องผลิตให้ทันตามที่ลูกค้ากำหนดไว้วัน/วัน

3.6.3 การตลาด การจำหน่ายผลิตภัณฑ์เดินเส้นกรอบรูป และขันโตก กล่องทิชชู ห่านไม้ จะมีการวางขายภายในร้านค้าแถวชุมชนอำเภอหางดง และอำเภอใกล้เคียง มีพ่อคนกลางค้ามารับไปขายตามสถานที่ต่างๆ ช่วงเวลาที่สินค้าสามารถจำหน่ายได้มากจะเป็นช่วงเทศกาล โดยเฉพาะเทศกาลมหรพรมของตกแต่งบ้าน จะช่วงที่สินค้ามีความนิยมสูง

3.6.4 การเงินรายได้โดยเฉลี่ย จะแบ่งรายได้ที่ได้รับมาจากการจำหน่ายสินค้าจะแบ่งเป็น 50 % ส่วนแรกจะนำไปเป็นทุนสำรองในการผลิตครั้งต่อไป และอีก 50 % ส่วนที่สองจะแบ่งในส่วนของการจัดซื้ออุปกรณ์ต่างในการผลิต ซึ่งคุณฟองนวลใช้มากในการตกแต่งผลิตภัณฑ์ค่อนข้างมาก อีกทั้งยังมีเวลาในการผลิตน้อยไม่มีเวลามาทำเส้นมุกเอง จึงซื้อมุกเสร็จรูปมาใช้เพื่อที่จะต้องไม่เสียเวลาทำเอง แต่ต้นทุนเพิ่มสูงขึ้น

3.7 ขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์ห่านไม้ มีวัสดุ - อุปกรณ์ และขั้นตอนในการทำผลิตภัณฑ์ห่านไม้

วัสดุ - อุปกรณ์ที่สำคัญ

1. หุ่นไม้รูปห่าน
2. ปูนขาว
3. สีน้ำมัน
4. กระจกทราย
5. ชัน

ขั้นตอนในการทำ

1. เลาหุ่นด้วยแก๊ส
2. จัดหุ่นด้วยกระจกทรายให้เรียบ
3. ทาสีน้ำมัน
4. เดินเส้นตามลาย

ขั้นตอนการผลิตเส้นมุก ใช้สีน้ำมันสีดำ ชัน ปูนขาว ผสมให้เข้ากัน ปั้นเป็นเส้นสำหรับตกแต่งลวดลายลาย

4. กลุ่มที่ 4 ชุมชนชนผลิตถัณฑ์เดินเส้นขันโตก

ภาพที่ 5.4 ผลิตถัณฑ์ขันโตก

4.1 ประวัติผู้ประกอบการผลิตถัณฑ์ ขันโตก

คุณสุวรรณ ทิพย์อ่อน อายุ 43 ปี บ้านเลขที่ 125 หมู่ 5 ตำบลแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีอาชีพหลัก คือ การทำขันโตกและการเดินเส้นสายผลิตถัณฑ์จากไม้ มีประสบการณ์ 18 ปี รายได้เฉลี่ย 15,000 บาทต่อเดือน ด้านการศึกษา มีการอบรมหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพความรู้ด้านการประกอบอาชีพ และไปประชุมแนะนำส่งเสริมอาชีพที่ อบต. แนน่า ลักษณะการทำงานของคุณสุวรรณ เป็นแบบผลิตเองทุกขั้นตอน การทำงานหัตถกรรมเดินเส้นลวดลายทำมามากกว่า 5 ปี ผลิตถัณฑ์ที่ผลิตได้จะนำไปวางขาย ภายในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ หรือผลิตตามที่ลูกค้าสั่งซึ่งเป็นงานลักษณะงานเหมาชิ้น

4.2 เรื่องเล่าจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

ความเป็นอยู่ของคุณสุวรรณ ผลิตถัณฑ์เดินเส้นขันโตกในปัจจุบันคุณสุวรรณ มีสภาพความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย พออยู่พอกินเหมือนชาวพื้นบ้านทั่วไปตามชนบท ไม่ยึดติดกับวัฒนธรรมสมัยใหม่ ที่แพร่ขยายตามสังคมต่างๆไป มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

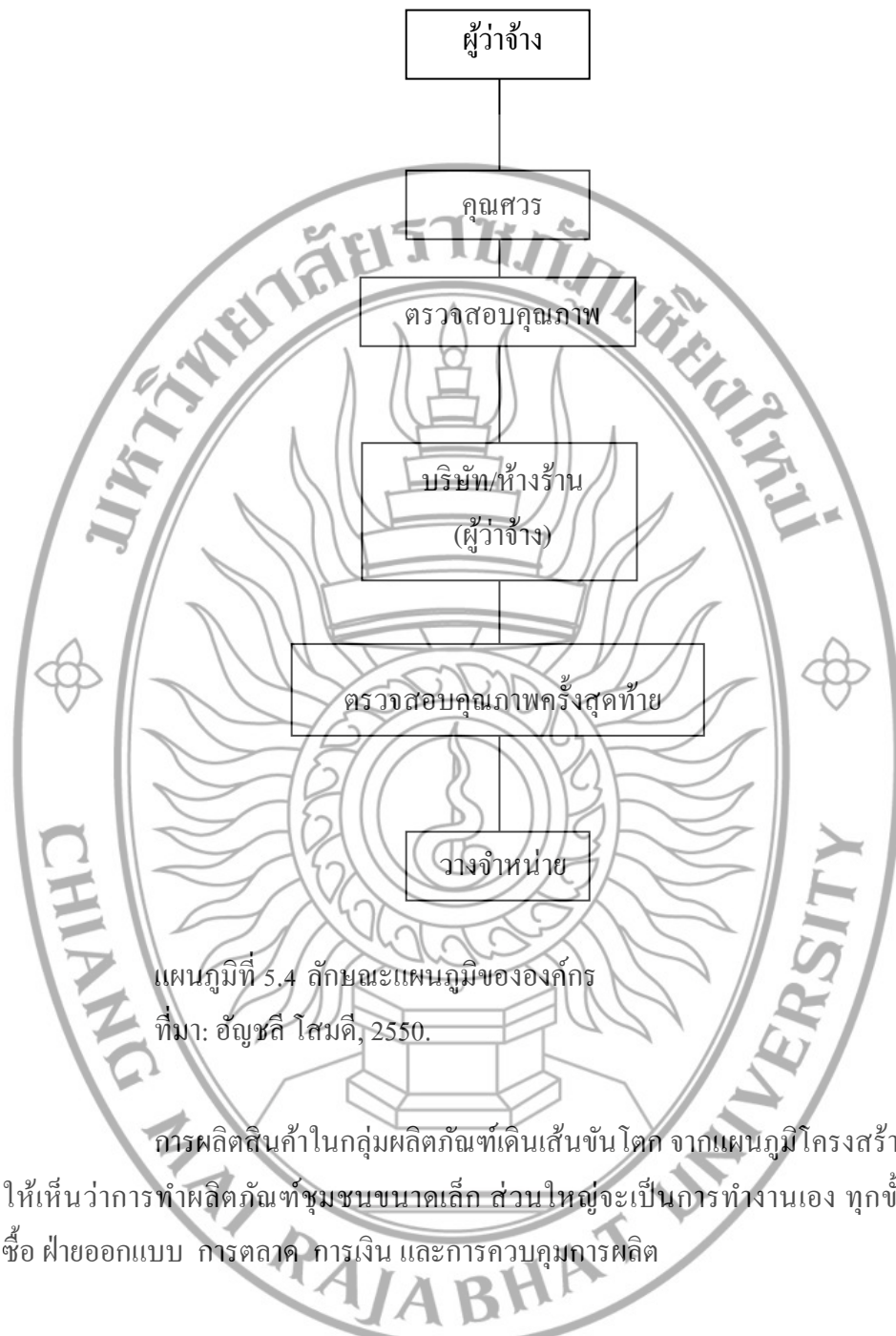
คุณสวร เริ่มต้นการประกอบอาชีพการเดินเส้นลายผลิตภัณฑ์จากไม้ เมื่อ 18 ปี ก่อน โดยทำเป็นธุรกิจในครอบครัวมานานแล้ว จนมีนายทุนว่าจ้างให้ทำ จึงเริ่มทำกันเองในครอบครัว สินค้าที่ทำส่วนใหญ่เป็นงานเดินเส้น และทำขันโตก เป็นต้น ในด้านการจำหน่ายจะนำไปจำหน่ายที่ถนนคนเดินในตัวเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ในวันอาทิตย์ ซึ่งจัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง ค่าวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการลงทุนจัดหาทุนกันเอง แต่ต้องใช้ทุนหมุนเวียนจำนวนมาก เพราะค่าวัตถุดิบมีราคาแพง วัตถุดิบที่ซื้อ เช่น ดินมุก กระจก สีน้ำ ปูนขาว หาซื้อในชุมชน แต่ปัญหาที่พบ คือ ราคาวัสดุในการทำมีราคาแพง ซึ่งคุณสวร มีความจำเป็นต้องใช้ในเรื่องของเงินทุน และตลาดในการส่งออก และยังมีความต้องการการช่วยเหลือจากภาครัฐจากปัญหาที่กล่าวมา คือ เงินทุน การตลาดและการศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ ในการประกอบอาชีพ

4.3 ข้อมูลการศึกษาผลิตภัณฑ์เดินเส้นขันโตก

ผลิตภัณฑ์เดินเส้นขันโตกการผลิตส่วนใหญ่จะผลิตตามใบสั่ง หรือทำตามแบบที่ลูกค้านำมาให้ ผลิตภัณฑ์ที่ทำ คือผลิตภัณฑ์เดินเส้นขันโตก วัสดุส่วนใหญ่เป็นวัสดุที่เป็นไม้ ส่วนอุปกรณ์อื่นๆ ซื้อจากร้านค้าทั่วไป ส่วนในด้านการผลิตนั้น คุณสวรจะเป็นผู้ผลิตเองทุกขั้นตอน สำหรับการผลิตผลิตภัณฑ์เดินเส้นขันโตกนั้น แต่เดิมเป็นการผลิตแบบตามขนาดของไม้ ไม่มีการวัดขนาดอย่างแน่นอน ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้ไม่มีมาตรฐานที่บ่งบอกได้ชัดเจนว่า ขนาดเท่าไรต่อราคาเท่าไร ปัจจุบันได้ผลิตตามที่ลูกค้าสั่ง แต่ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ต้นทุนการผลิตมีราคาสูง รองมาคือปัญหาด้านขาดตลาดในการขายสินค้าและไม่มีลูกค้า คนทำไม่เพียงพอต่อสินค้า

4.4 ข้อมูลการผลิตและโครงสร้างขององค์กร

การผลิตสินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์เดินเส้นขันโตก เป็นการผลิตในชุมชนตามรูปแบบอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ที่มีคุณสวรเป็นการทำแบบผู้ประกอบการรายเดียว จึงมีโครงสร้างขององค์กร ที่ไม่ซับซ้อน ดังนี้

4.5 การประเมินคุณภาพของผลงาน

การประเมินคุณภาพของผลงาน คุณสุวรรณในเบื้องต้นนั้นทาง คุณสุวรรณจะเป็นผู้ตรวจสอบเองก่อนจะส่งให้ลูกค้า ในขั้นตอนเบื้องต้นนี้ เมื่อพบผลิตภัณฑ์ที่มีปัญหาจะทำการแยกเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขผลิตภัณฑ์ และเมื่อถึงเวลาส่งผลิตภัณฑ์ให้แก่ลูกค้า ก็จะมีการตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งโดยมีลูกค้าเป็นคนตรวจสอบเอง ว่าผลิตภัณฑ์ถูกต้องตามที่ได้มอบหมายงานให้หรือไม่

4.6 การออกแบบ การผลิต การตลาดและการเงิน

4.6.1 การออกแบบ ไม่ค่อยมีแบบที่พัฒนายังคง การออกแบบจึงขึ้นอยู่กับแบบของลูกค้าเพียงเท่านั้น ตามลักษณะอุตสาหกรรมที่มีการผลิตที่หลากหลาย ต่อหนึ่งแบบ สิ่งที่คุณควรพอจะพัฒนาได้มีเพียงลวดลายเท่านั้น การดูแลวัสดุ และวัตถุดิบ จะมีการเก็บรักษาไว้เป็นหมวดหมู่ มีการทำความสะอาดในส่วน of สถานที่ การทำงาน สถานที่ใช้บริเวณลานหน้าบ้าน

4.6.2 การผลิต ถ้าเป็นช่วงฤดูเทศกาลที่สำคัญจะมีการผลิตทุกวัน แต่ถ้าไม่ใช่ฤดูเทศกาลสำคัญก็จะผลิตกันจนถึงเวลา 6 โมงเย็นเท่านั้น การกำหนดจำนวนการผลิต ลูกค้าจะเป็นผู้กำหนดจำนวนการผลิตเองว่าวันละกี่ชิ้น/วัน เนื่องจากลูกค้ามีการเข้มงวดเรื่องการผลิตให้ส่งทันตามกำหนด เพื่อไม่ให้ลูกค้าตำหนิคุณควรจำเป็นต้องผลิตให้ทันตามที่ลูกค้ากำหนดไว้วัน/วัน

4.6.3 การตลาด การจำหน่ายผลิตภัณฑ์เดินเส้นขันโตกจะมีการวางขายภายในร้านค้าแถวชุมชนอำเภอหางดง และอำเภอใกล้เคียง มีพ่อคนกลางค้ามารับไปขายตามสถานที่ต่างๆ ช่วงเวลาที่สินค้าสามารถจำหน่ายได้มากจะเป็นช่วงเทศกาล โดยเฉพาะเทศกาลมหรพรมของตกแต่งบ้าน จะช่วงที่สินค้ามีความนิยมสูง

4.6.4 การเงินรายได้โดยเฉลี่ย จะแบ่งรายได้ที่ได้รับมาจากการจำหน่ายสินค้าจะแบ่งเป็น 50 % ส่วนแรกจะนำไปเป็นทุนสำรองในการผลิตครั้งต่อไป และอีก 50 % ส่วนที่สองจะแบ่งในส่วนของการจัดซื้ออุปกรณ์ต่างในการผลิต ซึ่งคุณควรใช้มากในการตกแต่งผลิตภัณฑ์ค่อนข้างมาก อีกทั้งยังมีเวลาในการผลิตน้อยไม่มีเวลามาทำเส้นมุกเอง จึงซื้อมุกเสร็จรูปมาใช้เพื่อที่จะต้องไม่เสียเวลาทำเอง แต่ต้นทุนเพิ่มขึ้น ผลิตภัณฑ์มีราคาขายหลายราคา ซึ่งราคาจะขึ้นอยู่กับขนาดของสินค้า และความยากง่ายในการทำ

4.7 ขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์เดินเส้นขันโตก มีวัสดุ – อุปกรณ์ และขั้นตอนในการทำผลิตผลิตภัณฑ์เดินเส้นขันโตก

ขั้นตอนในการทำผลิต

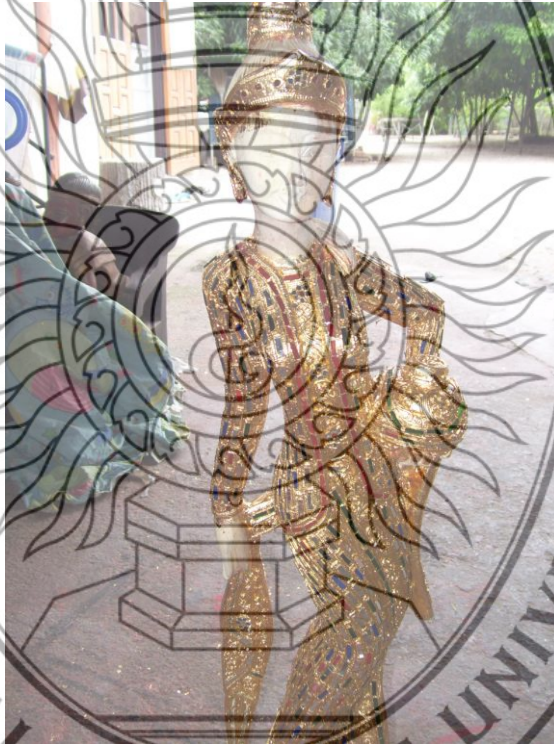
1. ขันโตกไม้
2. สีนํ้ามัน
3. กระจกยทราบาย
4. วานิจ
5. ผงทอง
6. มุก
7. พู่กัน

วัสดุ - อุปกรณ์ที่สำคัญ

1. นำขันโตกมาจัดด้วยกระดาษทราย
2. ลงสีแล้วเดินเส้นไส้มุก
3. ปิดผงทอง
4. เคลือบเงา

ขั้นตอนการผลิตไส้มุก ใช้สีน้ำมันสีดำ ขัน ปูนขาว ผสมให้เข้ากัน ปั้นเป็นเส้นสำหรับแต่งลาย

5. กลุ่มที่ 5 ชุกริกขุมชนผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นาง

ภาพที่ 5.5 ผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นาง

5.1 ประวัติผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นาง

คุณอัมพร ขาววิชัย อายุ 50 ปี อยู่ตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีอาชีพหลัก คือ รับเหมา นอกจากนั้นคือทำตุ๊กตาไม้และ การเดินเส้นลายผลิตภัณฑ์จากไม้ มีประสบการณ์ 15 ปี รายได้เฉลี่ย 4,000 บาทต่อเดือน ด้านการศึกษามีการอบรมหาความรู้เพิ่มเติม

เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพความรู้ด้านการประกอบอาชีพ และไปประชุมแนะนำส่งเสริมอาชีพที่ อบต. แนะนำ ลักษณะการทำงานของคุณอัมพร เป็นแบบผลิตเองทุกขั้นตอน การงานหัตถกรรมเดินเส้นลวดลายทำมากกว่า 5 ปี ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้จะนำไปวางขายในตำบลขุนกงเป็นส่วนใหญ่ หรือผลิตตามที่ถูกคำสั่งซึ่งเป็นงานลักษณะงานเหมือนกัน

5.2 เรื่องเล่าจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

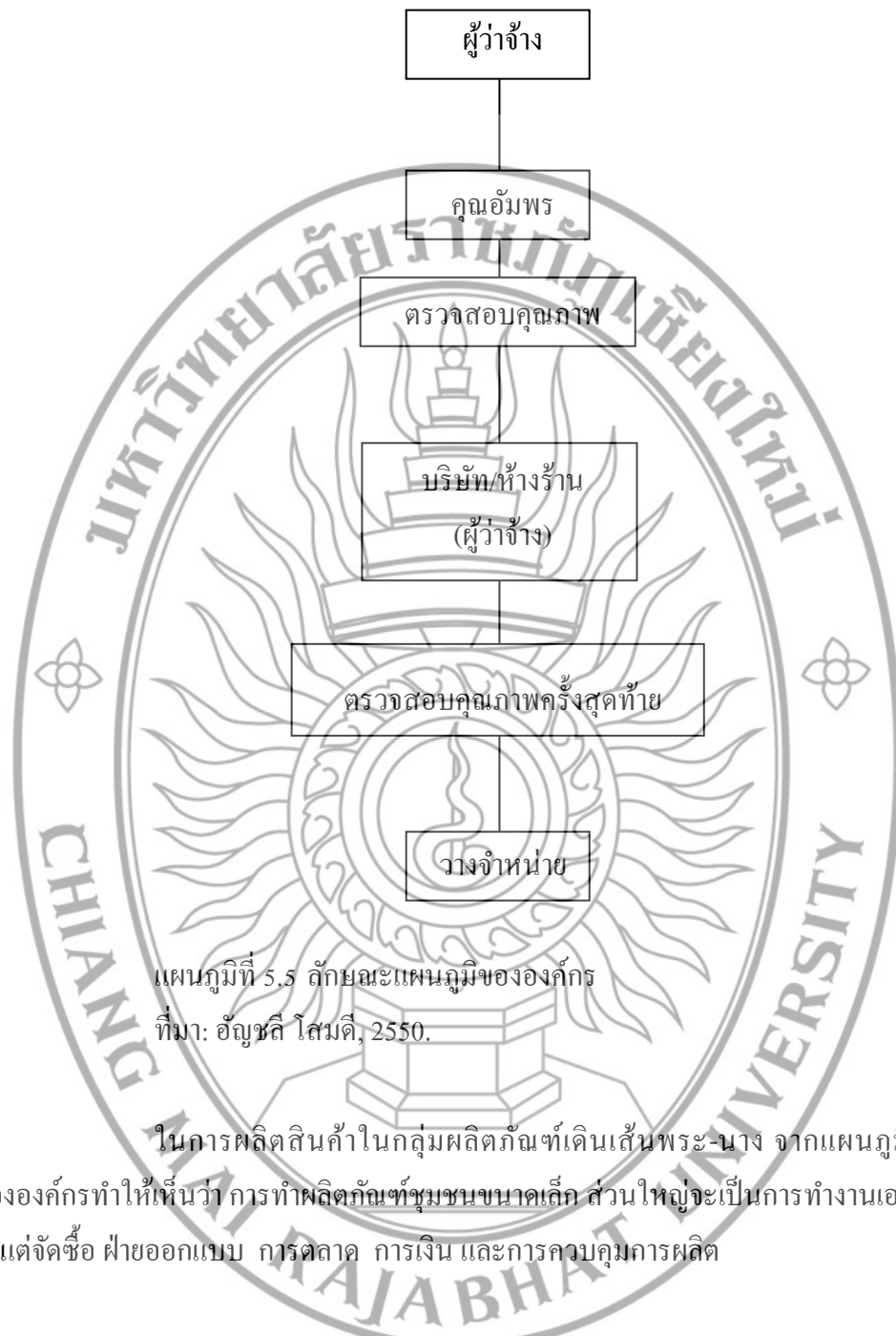
คุณอัมพร เริ่มต้นการประกอบอาชีพการทำตุ๊กตาและการเดินเส้นลายผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นาง เมื่อ 15 ปี ก่อน โดยทำเป็นธุรกิจในครอบครัวมานานแล้วเพื่อหารายได้เสริมแก่ครอบครัว ความเป็นอยู่ของคุณอัมพร ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นางในปัจจุบันคุณอัมพร มีสภาพความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย พออยู่พอกินเหมือนชาวบ้านทั่วไปตามชนบท ไม่ยึดติดกับวัฒนธรรมสมัยใหม่ ที่แพร่ขยายตามสังคมต่างๆไป มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

5.3 ข้อมูลการศึกษาผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นาง

ผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นาง การผลิตส่วนใหญ่จะผลิตตามใบสั่ง หรือทำตามแบบที่ถูกนำมาให้ ผลิตภัณฑ์ที่ทำ คือ ผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นาง วัสดุส่วนใหญ่เป็นวัสดุที่เป็นไม้ ส่วนอุปกรณ์อื่นๆ ซื้อจากร้านค้าทั่วไป ส่วนในด้านการผลิตนั้นคุณอัมพรจะเป็นผู้ผลิตเองทุกขั้นตอน สำหรับการผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นางนั้น แต่เดิมเป็นการผลิตแบบตามขนาดของไม้ ไม่มีการวัดขนาดอย่างแน่นอน ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้ไม่มีมาตรฐานที่บ่งบอกได้ชัดเจนว่าขนาดเท่าไรหรือราคาเท่าไร ปัจจุบันได้ผลิตตามที่ถูกคำสั่ง ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ต้นทุนการผลิตมีราคาสูง รongมา คือ ปัญหาด้านขาดตลาดในการขายสินค้า และคนทำไม่เพียงพอต่อสินค้า

5.4 ข้อมูลการผลิตและโครงสร้างขององค์กร

การผลิตสินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นาง เป็นการผลิตในชุมชนตามรูปแบบอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ที่มีคุณอัมพรเป็นการทำแบบผู้ประกอบการรายเดียว จึงมีโครงสร้างขององค์กร ที่ไม่ซับซ้อน ดังนี้

ในการผลิตสินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นาง จากแผนภูมิโครงสร้างขององค์กรทำให้เห็นว่า การทำผลิตภัณฑ์ชุมชนขนาดเล็ก ส่วนใหญ่จะเป็นการทำงานเองทุกขั้นตอน ตั้งแต่จัดซื้อ ฝ้ายออกแบบ การตลาด การเงิน และการควบคุมการผลิต

5.5 การประเมินคุณภาพของผลงาน

การประเมินคุณภาพของผลงาน คุณอัมพร ในเบื้องต้นนั้นทาง คุณอัมพรจะเป็นผู้ตรวจสอบเองก่อนจะส่งให้ลูกค้า ในขั้นตอนเบื้องต้นนี้เมื่อพบผลิตภัณฑ์ที่มีปัญหาจะทำการแยกเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขผลิตภัณฑ์ และเมื่อถึงเวลาส่งผลิตภัณฑ์ให้แก่ลูกค้า ก็จะมีการตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งโดยมีลูกค้าเป็นคนตรวจสอบเอง ว่าผลิตภัณฑ์ถูกต้องตามที่ได้อบรมมางานให้หรือไม่

5.6 การออกแบบ การผลิต การตลาดและการเงิน

5.6.1 การออกแบบ ไม่ค่อยมีแบบที่พัฒนายังคง การออกแบบจึงขึ้นอยู่กับแบบของ ลูกค้าเพียงเท่านั้น ตามลักษณะอุตสาหกรรมที่มีการผลิตที่ละมากๆ ต่อหนึ่งแบบ ซึ่งสิ่งที่คุณอัมพร พองจะพัฒนาได้มีเพียงลดลายนั่น การดูแลวัสดุ และวัตถุดิบ จะมีการเก็บรักษาไว้เป็นหมวดหมู่ มีการทำความสะอาดในส่วนของสถานที่ การทำงาน สถานที่ใช้บริเวณลานหน้าบ้าน

5.6.2 การผลิต ถ้าเป็นช่วงฤดูเทศกาลที่สำคัญจะมีการผลิตทุกวัน แต่ถ้าไม่ใช่ฤดู เทศกาลสำคัญก็จะผลิตกันจนถึงเวลา 6 โมงเย็นเท่านั้น การกำหนดจำนวนการผลิตพบว่าคุณอัมพร ไม่มีอำนาจในการกำหนดจำนวนการผลิต ลูกค้าจะเป็นผู้กำหนดจำนวนการผลิตว่าวันละกี่ชิ้น/วัน เนื่องจากลูกค้ามีการแจ้งเรื่องการผลิตให้ส่งทันตามกำหนด เพื่อไม่ให้ลูกค้าตำหนิคุณอัมพร จำเป็นต้องผลิตให้ทันตามที่ลูกค้ากำหนดไว้วัน/วัน

5.6.3 การตลาด การจำหน่ายผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นาง จะมีการวางขายภายใน ร้านค้าแถวชุมชนอำเภอหางดง และอำเภอใกล้เคียง มีพ่อคนกลางค้ามารับไปขายตามสถานที่ต่างๆ ช่วงเวลาที่สินค้าสามารถจำหน่ายได้มากจะเป็นช่วงเทศกาล โดยเฉพาะเทศกาลมหารกรรมของดกแต่ง บ้าน จะช่วงที่สินค้ามีความนิยมสูง

5.6.4 การเงิน รายได้โดยเฉลี่ย จะแบ่งรายได้ที่ได้รับมาจากการจำหน่ายสินค้า จะแบ่งเป็น 50 % ส่วนแรกจะนำไปเป็นทุนสำรองในการผลิตครั้งต่อไป และอีก 50 % ส่วนที่สอง จะแบ่งในส่วนของการจัดซื้ออุปกรณ์ต่างในการผลิต ซึ่งคุณอัมพรใช้มากในการตกแต่งผลิตภัณฑ์ ก่อนข้างมาก อีกทั้งยังมีเวลาในการผลิตน้อย ไม่มีเวลาทำเส้นมุกเอง จึงซื้อมุกเสร็จรูปมาใช้ เพื่อที่จะต้องไม่เสียเวลาทำเอง แต่ต้นทุนเพิ่มขึ้น ผลิตภัณฑ์มีราคาขายหลายราคา ซึ่งราคาจะขึ้นอยู่กับขนาดของสินค้า และความยากง่ายของแบบที่ทำ

5.7 ขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นาง มีวัสดุ - อุปกรณ์ และขั้นตอนในการผลิตผลิตภัณฑ์เดินเส้นพระ-นาง

วัสดุ - อุปกรณ์ที่สำคัญ

1. ตุ๊กตาไม้
2. สีน้ำมัน
3. กระดาษทราย
4. วานิช
5. ผงทอง
6. มุก
7. ฟูกัน

ขั้นตอนในการทำผลิต

1. นำตุ๊กตาไม้มาขัดด้วยกระดาษทราย
2. ลงสีแล้วเดินเส้นใส่มุก
3. ปิดผงทอง
4. เคลือบเงา

ขั้นตอนการผลิตเส้นมุก ใช้สีน้ำมันสีดำ ชัน ปูนขาว ผสมให้เข้ากัน ปั้นเป็นเส้นสำหรับแต่งลาย

6. กลุ่มที่ 6 ชุมชนผู้ผลิตตุ๊กตาเดินเส้นเพียง

ภาพที่ 5.6 ผลิตตุ๊กตาเดินเส้นเพียง

6.1 ประวัติผู้ประกอบการผลิตตุ๊กตาเดินเส้นเพียง

คุณอำพร ศรีกุนะ อายุ 38 ปี บ้านเลขที่ 27 หมู่ 11 ตำบลแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีอาชีพหลักคือ การทำเตียงไม้ และการเดินเส้นลายผลิตตุ๊กตาจากไม้ มีประสบการณ์ 10 ปี รายได้เฉลี่ย 6,000 บาทต่อเดือน ด้านการศึกษามีการอบรมหาความรู้เพิ่มเติม

เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพความรู้ด้านการประกอบอาชีพ และไปประชุมแนะนำสิ่งเสริมอาชีพที่
อบต. แนะนำ ลักษณะการทำงานของคุณอำพร เป็นแบบผลิตเองทุกขั้นตอน การทำงานผลิตภัณฑ์
เดินเส้นเดียว ทำมามากกว่า 5 ปี ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้จะนำไปวางขาย ภายในชุมชนเป็นส่วนใหญ่
หรือผลิตตามที่ลูกค้าสั่งซึ่งเป็นงานลักษณะงานเหมาชิ้น

6.2 เรื่องเล่าจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

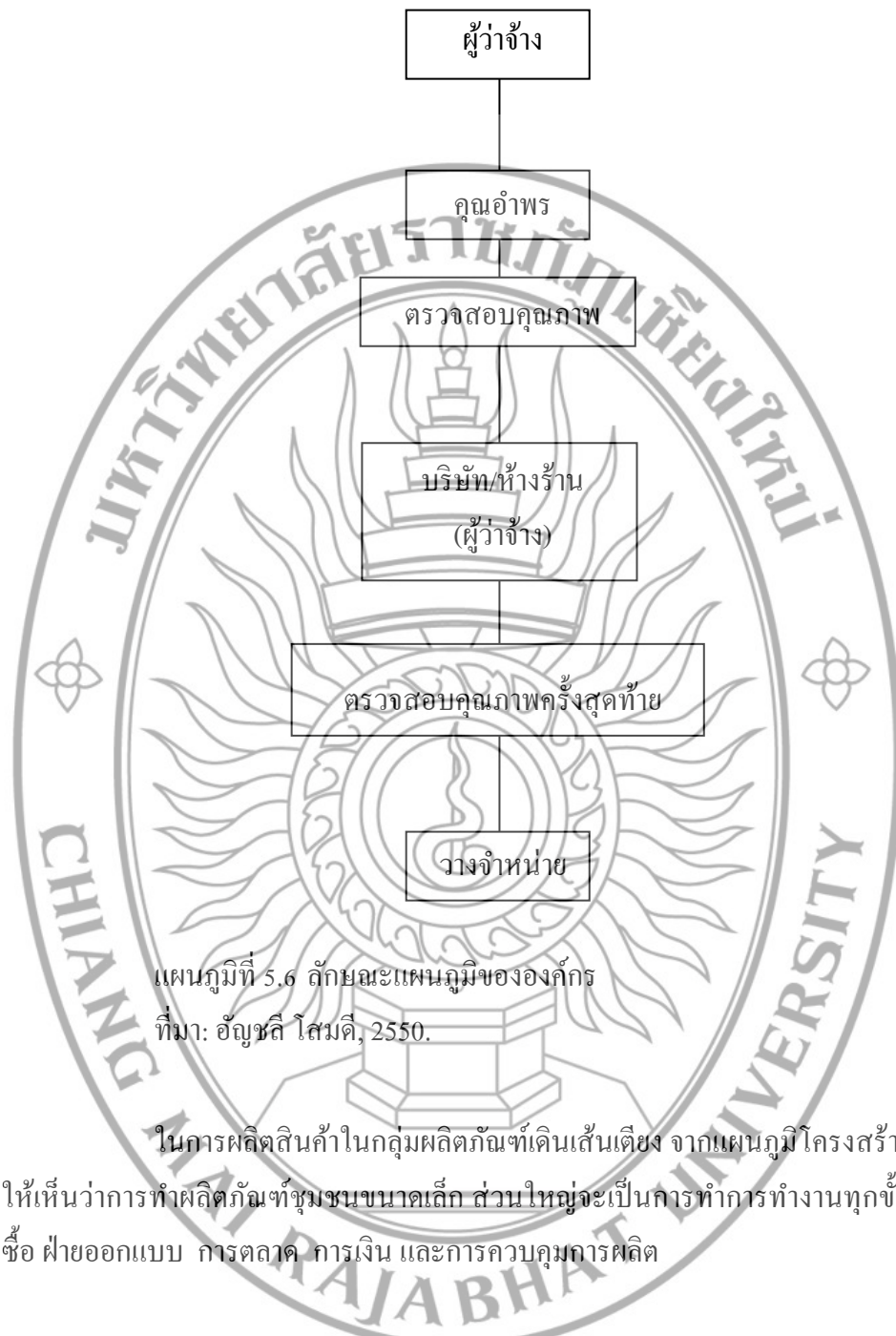
คุณอำพร เริ่มต้นการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์เดินเส้นเดียวและเดินเส้นลาย
ผลิตภัณฑ์จากไม้ เมื่อ 10 ปี ก่อน โดยทำเป็นธุรกิจครอบครัวมานานแล้ว จนมีนายทุนว่าจ้างให้
สินค้าที่ทำส่วนใหญ่เป็นงานเดินเส้น และทำเตียงไม้ เป็นต้น ความเป็นอยู่ของคุณอำพร ผู้ผลิต
ผลิตภัณฑ์เดินเส้นเดียวในปัจจุบันคุณอำพร มีสภาพความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย พออยู่พอกินเหมือน
ชาวบ้านทั่วไปตามชนบท ไม่ยึดติดกับวัฒนธรรมสมัยใหม่ ที่แพร่ขยายตามสังคมต่างๆ ไป
มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

6.3 ข้อมูลการศึกษาผลิตภัณฑ์เดินเส้นเดียว

ผลิตภัณฑ์เดินเส้นเดียวการผลิตส่วนใหญ่จะผลิตตามใบสั่ง หรือทำตามแบบ
ที่ลูกค้านำมาให้ ผลิตภัณฑ์ที่ทำ คือ ผลิตภัณฑ์เดินเส้นเดียว และทำผลิตภัณฑ์เดินเส้นเดียว เป็นต้น
วัสดุส่วนใหญ่เป็นวัสดุที่เป็นไม้ ส่วนอุปกรณ์อื่นๆ ซื้อจากร้านค้าทั่วไป ส่วนในด้านการผลิตนั้น
คุณอำพรจะเป็นผู้ผลิตเองทุกขั้นตอน สำหรับผลิตภัณฑ์เดินเส้นเดียว และผลิตภัณฑ์เดินเส้นเดียว
นั้น แต่เดิมเป็นการผลิตแบบตามขนาดของไม้ ไม่มีการวัดขนาดอย่างแน่นอน ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้
ไม่มีมาตรฐานที่บ่งบอกได้ชัดเจนว่า ขนาดเท่าไรต่อราคาเท่าไร ปัจจุบันได้ผลิตตามที่ลูกค้าสั่ง

6.4 ข้อมูลการผลิตและโครงสร้างขององค์กร

การผลิตสินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์เดินเส้นเดียว เป็นการผลิตในชุมชนตามรูปแบบ
อุตสาหกรรมขนาดเล็ก ที่ที่คุณอำพรเป็นการทำแบบผู้ประกอบการรายเดียว จึงมีโครงสร้างขององค์กร
ที่ไม่ซับซ้อน ดังนี้

6.5 การประเมินคุณภาพของผลงาน

การประเมินคุณภาพของผลงาน คุณอำพร ในเบื้องต้นนั้นทาง คุณอำพรจะเป็นผู้ตรวจสอบเองก่อนจะส่งให้ลูกค้า ในขั้นตอนเบื้องต้นนี้ เมื่อพบผลิตภัณฑ์ที่มีปัญหาจะทำการแยกเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขผลิตภัณฑ์ และเมื่อถึงเวลาส่งผลิตภัณฑ์ให้แก่ลูกค้าก็จะมีการตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งโดยมีลูกค้าเป็นคนตรวจสอบเอง ว่าผลิตภัณฑ์ถูกต้องตามที่ได้อบรมมางานให้หรือไม่

6.6 การออกแบบ การผลิต การตลาดและการเงิน

6.6.1 การออกแบบ ไม่ค่อยมีแบบที่พัฒนายังคง การออกแบบจึงขึ้นอยู่กับแบบของ ลูกค้าเพียงเท่านั้น ตามลักษณะอุตสาหกรรมที่มีการผลิตที่หลากหลาย ต่อหนึ่งแบบ ซึ่งสิ่งที่คุณอำพร พจะพัฒนาได้มีเพียงลวดลายเท่านั้น การดูแลวัสดุ และวัตถุดิบ จะมีการเก็บรักษาไว้เป็น หมวดยุ มีการทำความสะดวกในส่วนของการสถานที่ การทำงาน สถานที่ใช้บริเวณลานหน้าบ้าน

6.6.2 การผลิต ถ้าเป็นช่วงฤดูเทศกาลที่สำคัญจะมีการผลิตทุกวัน แต่ถ้าไม่ใช่ฤดู เทศกาลสำคัญก็จะผลิตกันจนถึงเวลา 6 โมงเย็นเท่านั้น การกำหนดจำนวนการผลิต ลูกค้าจะเป็น ผู้กำหนดจำนวนการผลิตเองว่าวันละกี่ชิ้น/วัน เนื่องจากลูกค้ามีการแข่งขันวาดเรื่องการผลิตให้ส่งทัน ตามกำหนด เพื่อให้ลูกค้าดำเนินคุณอำพรจำเป็นต้องผลิตให้ทันตามที่ลูกค้ากำหนดไว้วัน/วัน

6.6.3 การตลาด การจำหน่ายผลิตภัณฑ์เดินเส้นเตี้ย และทำผลิตภัณฑ์เดินเส้นเตี้ย จะมีการวางขายภายในร้านค้าแถวชุมชนอำเภอหาดขวง และอำเภอใกล้เคียง มีพ่อคนกลางค้ามารับไป ขายตามสถานที่ต่างๆ ช่วงเวลาที่สินค้าสามารถจำหน่ายได้มากจะเป็นช่วงเทศกาล โดยเฉพาะ เทศกาลมหกรรมของตกแต่งบ้าน จะช่วงที่สินค้ามีความนิยมสูง

6.6.4 การเงิน รายได้โดยเฉลี่ย จะแบ่งรายได้ที่ได้รับมาจากการจำหน่ายสินค้า จะแบ่งเป็น 50 % ส่วนแรกจะนำไปเป็นทุนสำรองในการผลิตครั้งต่อไป และอีก 50 % ส่วนที่สอง จะแบ่งในส่วนของการจัดซื้ออุปกรณ์ต่างในการผลิต ซึ่งคุณอำพรใช้มากในการตกแต่งผลิตภัณฑ์ ก่อนข้างมาก อีกทั้งยังมีเวลาในการผลิตน้อยไม่มีเวลามาทำเส้นมุกเอง จึงซื้อมุกเสร็จรูปมาใช้ เพื่อที่จะต้องไม่เสียเวลาทำเอง แต่ต้นทุนเพิ่มขึ้น ผลิตภัณฑ์ มีราคาขายหลายราคา ซึ่งราคาจะขึ้นอยู่กับ ขนาดของสินค้า และความยากง่ายในการทำ ราคาประมาณ ตัวละ 1,500 บาท

6.7 ขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์เดินเส้นเตี้ย มีวัสดุ – อุปกรณ์ และขั้นตอนในการผลิต ผลิตภัณฑ์เดินเส้นเตี้ย

วัสดุ – อุปกรณ์ที่สำคัญ

1. เตียงไม้
2. สีน้ำมัน
3. กระดาษทราย
4. วานิช
5. ผงทอง
6. มุก
7. พู่กัน

ขั้นตอนในการทำผลิต

1. นำเตียงไม้มาขัดด้วยกระดาษทราย
2. ลงสีแล้วเดินเส้นใยมุก
3. ปิดผงทอง
4. เคลือบเงา

ขั้นตอนการผลิตใยมุก ใช้สีน้ำมันสีดำ ชัน ปูนขาว ผสมให้เข้ากัน ปั้นเป็นเส้นสำหรับแต่งลาย

7. กลุ่มที่ 7 ชุรักชุมชนผลิตภัณฑ์นกกตงแต่งบ้าน

ภาพที่ 5.7 ผลิตภัณฑ์นกกตงแต่งบ้าน

7.1 ประวัติผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์นกกตงแต่งบ้าน

คุณจันทิรา ตันปาลี อายุ 28 ปี บ้านเลขที่ 11 หมู่ 8 ตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีอาชีพ รับจ้างเป็น อาชีพหลัก มีงานอื่นที่นอกเหนือจากการทำอาชีพหลัก คือ การทำนกกตงแต่งบ้านมีประสบการณ์ 11 ปี รายได้เฉลี่ย 7,000 บาทต่อเดือน ด้านการศึกษามีการ

อบรมหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำนกกตแต่งบ้าน และพัฒนาศักยภาพความรู้ด้านการประกอบอาชีพ ลักษณะการทำงานของคุณจันทิราเป็นแบบผลิตเองทุกขั้นตอน การทำงานหัตถกรรมนกกตแต่งบ้านทำมามากกว่า 5 ปี ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้จะนำไปวางขาย ภายในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ หรือผลิตตามที่ลูกค้าสั่งซึ่งเป็นงานลักษณะงานเหมาชิ้น

7.2 เรื่องเล่าจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

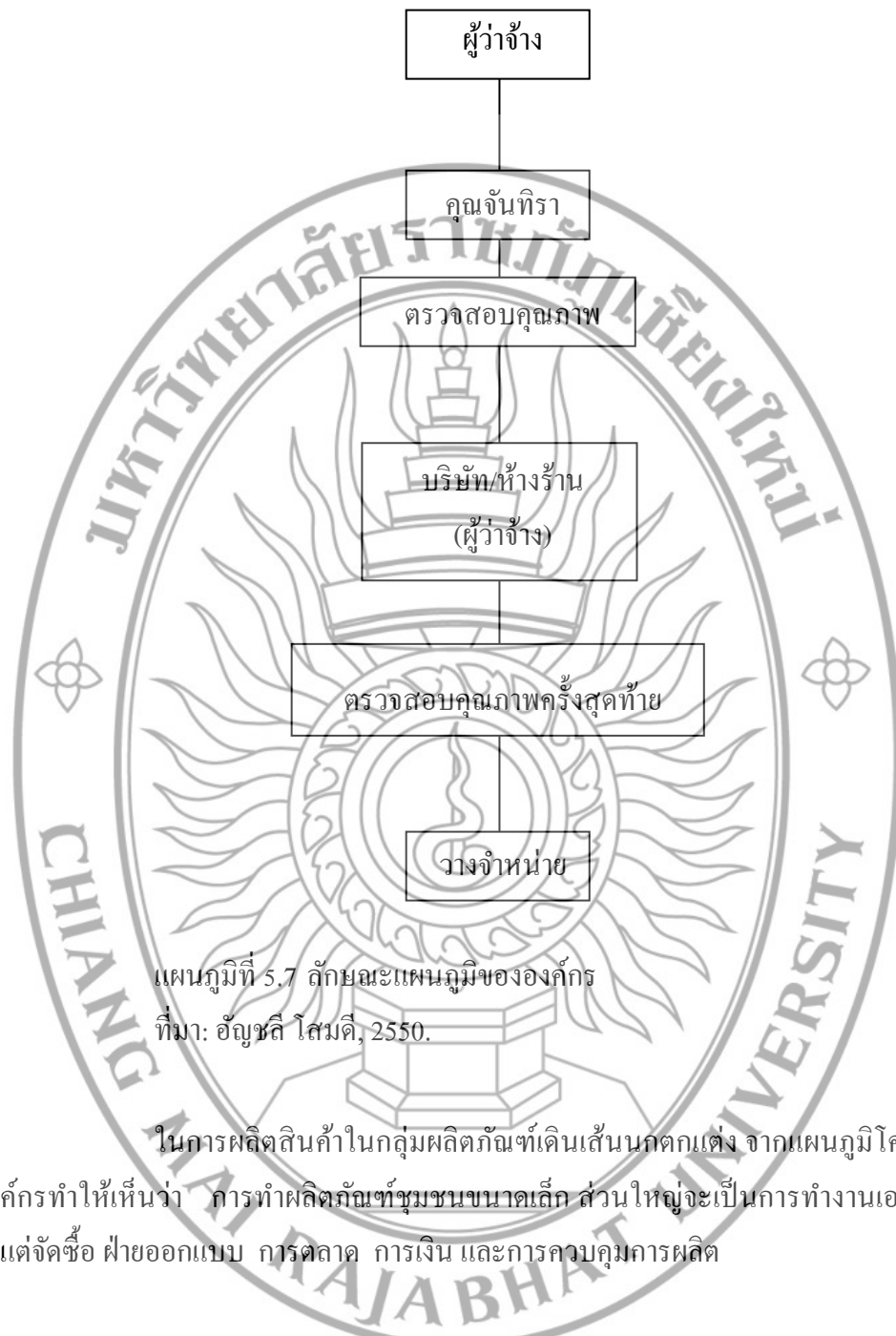
ครอบครัวคุณจันทิรา เริ่มต้นการประกอบอาชีพทำนกกตแต่งบ้านเมื่อ 11 ปีก่อน โดยเป็นธุรกิจที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งทำกันเองในครอบครัว สินค้าที่ทำส่วนใหญ่เป็นงานไม้และนำมาเป็นหุ่นนกสำหรับแต่งบ้าน ความเป็นอยู่ของคุณจันทิราผู้ผลิตผลิตภัณฑ์นกกตแต่งบ้าน ในปัจจุบันคุณจันทิรา มีสภาพความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย พออยู่พอกินเหมือนชาวพื้นบ้านทั่วไปตามชนบท ไม่ยึดติดกับวัฒนธรรมสมัยใหม่ ที่แพร่ขยายตามสังคมต่างๆ ไป มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

7.3 ข้อมูลการศึกษาผลิตภัณฑ์นกกตแต่งบ้าน

ผลิตภัณฑ์นกกตแต่งบ้าน การผลิตส่วนใหญ่จะผลิตตามใบสั่ง หรือทำตามแบบที่ลูกค้านำมาให้ ผลิตภัณฑ์ที่ทำ คือ ผลิตภัณฑ์งานไม้ และนำมาเป็นหุ่นนกสำหรับแต่งบ้าน วัสดุส่วนใหญ่เป็นวัสดุที่เป็นไม้ ส่วนอุปกรณ์อื่นๆ ซื้อจากร้านค้าทั่วไป ส่วนในด้านการผลิตนั้น คุณจันทิราจะเป็นผู้ผลิตเองทุกขั้นตอน สำหรับการผลิตภัณฑ์งานไม้ และนำมาเป็นหุ่นนกสำหรับแต่งบ้านนั้น แต่เดิมเป็นการผลิตแบบตามขนาดของไม้ ไม่มีการวัดขนาดอย่างแน่นอน ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้ไม่มีมาตรฐานที่บ่งบอกได้ชัดเจนว่า ขนาดเท่าไรต่อราคาเท่าไร ปัจจุบันได้ผลิตตามที่ลูกค้าสั่ง ที่พบมากที่สุด คือ ต้นทุนการผลิตมีราคาสูง รongมา คือ ปัญหาด้านการหาตลาด

7.4 ข้อมูลการผลิตและโครงสร้างขององค์กร

การผลิตสินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์เดินเส้นนกกตแต่ง เป็นการผลิตในชุมชนตามรูปแบบอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ที่มีคุณจันทิราเป็นการทำแบบผู้ประกอบการรายเดียว จึงมีโครงสร้างขององค์กร ที่ไม่ซับซ้อน ดังนี้

ในการผลิตสินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์เดินเส้นนกดกแต่ง จากแผนภูมิโครงสร้างขององค์กรทำให้เห็นว่า การทำผลิตภัณฑ์ชุมชนขนาดเล็ก ส่วนใหญ่จะเป็นการทำงานเองทุกขั้นตอน ตั้งแต่จัดซื้อ ฝ้ายออกแบบ การตลาด การเงิน และการควบคุมการผลิต

7.5 การประเมินคุณภาพของผลงาน

การประเมินคุณภาพของผลงานคุณจันทิราในเบื้องต้นนั้น คุณจันทิรา จะเป็นผู้ตรวจสอบเองก่อนจะส่งให้ลูกค้า ในขั้นตอนเบื้องต้นนี้ เมื่อพบผลิตภัณฑ์ที่มีปัญหาจะทำการแยกเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขผลิตภัณฑ์ และเมื่อถึงเวลาส่งผลิตภัณฑ์ให้แก่ลูกค้า ก็จะมีการตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งโดยมีลูกค้าเป็นคนตรวจสอบเอง ว่าผลิตภัณฑ์ถูกต้องตามที่ได้มอบหมายงานให้หรือไม่

7.6 การออกแบบ การผลิต การตลาดและการเงิน

7.6.1 การออกแบบ ไม่ค่อยมีแบบที่พัฒนายังคง การออกแบบจึงขึ้นอยู่กับแบบของ ลูกค้าเพียงเท่านั้น ตามลักษณะอุตสาหกรรมที่มีการผลิตที่หลากหลาย ต่อหนึ่งแบบ ซึ่งสิ่งที่คุณจันทร์รา พจะพัฒนาได้มีเพียงลวดลายเท่านั้น การดูแลวัสดุ และวัตถุดิบจะมีการเก็บรักษาไว้เป็นหมวดหมู่ มีการทำความสะอาดในส่วน of สถานที่ การทำงาน สถานที่ใช้บริเวณลานหน้าบ้าน

7.6.2 การผลิต ถ้าเป็นช่วงฤดูเทศกาลที่สำคัญจะมีการผลิตทุกวัน แต่ถ้าไม่ใช่ฤดู เทศกาลสำคัญก็จะผลิตกันจนถึงเวลา 6 โมงเย็นเท่านั้น การกำหนดจำนวนการผลิต ลูกค้าจะเป็น ผู้กำหนดจำนวนการผลิตเองว่าวันละกี่ชิ้น/วัน เนื่องจากลูกค้ามีการเข้มงวดเรื่องการผลิตให้ส่งทัน ตามกำหนด เพื่อไม่ให้ลูกค้าตำหนิคุณจันทร์ราจำเป็นต้องผลิตให้ทันตามที่ลูกค้ากำหนดไว้วัน/วัน

7.6.3 การตลาด การจำหน่ายผลิตภัณฑ์กันตกแต่งบ้าน จะมีการวางขายภายใน ร้านค้าแถวชุมชนอำเภอหางดง และอำเภอใกล้เคียง มีพ่อค้าคนกลางมารับไปขายตามสถานที่ต่างๆ ช่วงเวลาที่สินค้าสามารถจำหน่ายได้มากจะเป็นช่วงเทศกาล โดยเฉพาะเทศกาลมหรพรมของตกแต่ง บ้าน จะช่วงที่สินค้ามีความนิยมสูง

7.6.4 การเงิน รายได้โดยเฉลี่ย จะแบ่งรายได้ที่ได้รับมาจากการจำหน่ายสินค้า จะแบ่งเป็น 50 % ส่วนแรกจะนำไปเป็นทุนสำรองในการผลิตครั้งต่อไป และอีก 50 % ส่วนที่สอง จะแบ่งในส่วนของการจัดซื้ออุปกรณ์ต่างในการผลิต ซึ่งคุณจันทร์ราใช้มากในการตกแต่งผลิตภัณฑ์ ก่อนข้างมาก อีกทั้งยังมีเวลาในการผลิตน้อยไม่มีเวลามาทำเส้นมุกเอง จึงซื้อมุกเสร็จรูปมาใช้ เพื่อที่จะต้องไม่เสียเวลาทำเอง แต่ต้นทุนเพิ่มขึ้น ผลิตภัณฑ์ มีราคาขายตั้งแต่ราคา 120 บาทขึ้นไป ซึ่งราคาจะขึ้นอยู่กับขนาดของสินค้า

7.7 ขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์กันตกแต่งบ้าน มีวัสดุ - อุปกรณ์ และขั้นตอนในการ ผลิตผลิตภัณฑ์กันตกแต่งบ้าน

วัสดุ - อุปกรณ์ที่สำคัญ

1. ชิ้นส่วนหุ่นไม้
2. วานิจดำ
3. สีน้ำมัน
4. ฝุ่นแดง ฝุ่นเหลือง
5. น้ำมันชักแห้ง
6. กระจก
7. ปูนขาว
8. ชัน

ขั้นตอนในการทำผลิตภัณฑ์

1. ขัดหุ่นไม้ด้วยกระดาษทราย
2. ลงสีโอ๊ค
3. ย้อมและทำสี
4. แต่งลาย
5. เคลือบสี และ ตัดกระดาษ

ขั้นตอนการทำสีโอ๊ค ใช้วานิชดำ น้ำมันชักแห้งผสมเข้าด้วยกันแล้วนำมาทาที่หุ่นจะได้สีโอ๊ค

ขั้นตอนการผลิตเส้นมุก ใช้สีน้ำมันสีดำ ชัน ปูนขาว ผสมให้เข้ากัน ปั้นเป็นเส้นสำหรับแต่งลาย

ขั้นตอนการผสมสีทาเนื้อไม้ ใช้ฝุ่นแดง ฝุ่นเหลือง น้ำมันชักแห้ง วานิชดำ ผสมเข้าด้วยกัน นำมาทาเนื้อไม้

8. กลุ่มที่ 8 ชุรกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ฝั่เสื่อแต่งบ้าน

ภาพที่ 5.8 ผลิตภัณฑ์ฝั่เสื่อแต่งบ้าน

8.1 ประวัติผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ฝึเสื้อเต่งบ้าน

คุณแก้วลี ปลุกงา อายุ 42 ปี บ้านเลขที่ 6 หมู่ 8 ตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพหลัก มีงานอื่นที่นอกเหนือจากการทำอาชีพหลัก คือ การทำฝึเสื้อเต่งบ้าน มีประสบการณ์ 4 ปี รายได้เฉลี่ย 5000 บาทต่อเดือน ด้านการศึกษามีการอบรมหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำผลิตภัณฑ์จากไม้อื่นๆ และพัฒนาศักยภาพความรู้ด้านการประกอบอาชีพ ลักษณะการทำงานของ คุณแก้วลี เป็นแบบผลิตเองทุกขั้นตอน การทำงานหัตถกรรม ผลิตภัณฑ์ฝึเสื้อเต่งบ้านทำมากกว่า 5 ปี ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้จะนำไปวางขาย ภายในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ หรือผลิตตามที่ถูกคำสั่งซึ่งเป็นงานลักษณะงานเหมารวม

8.2 เรื่องเล่าจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

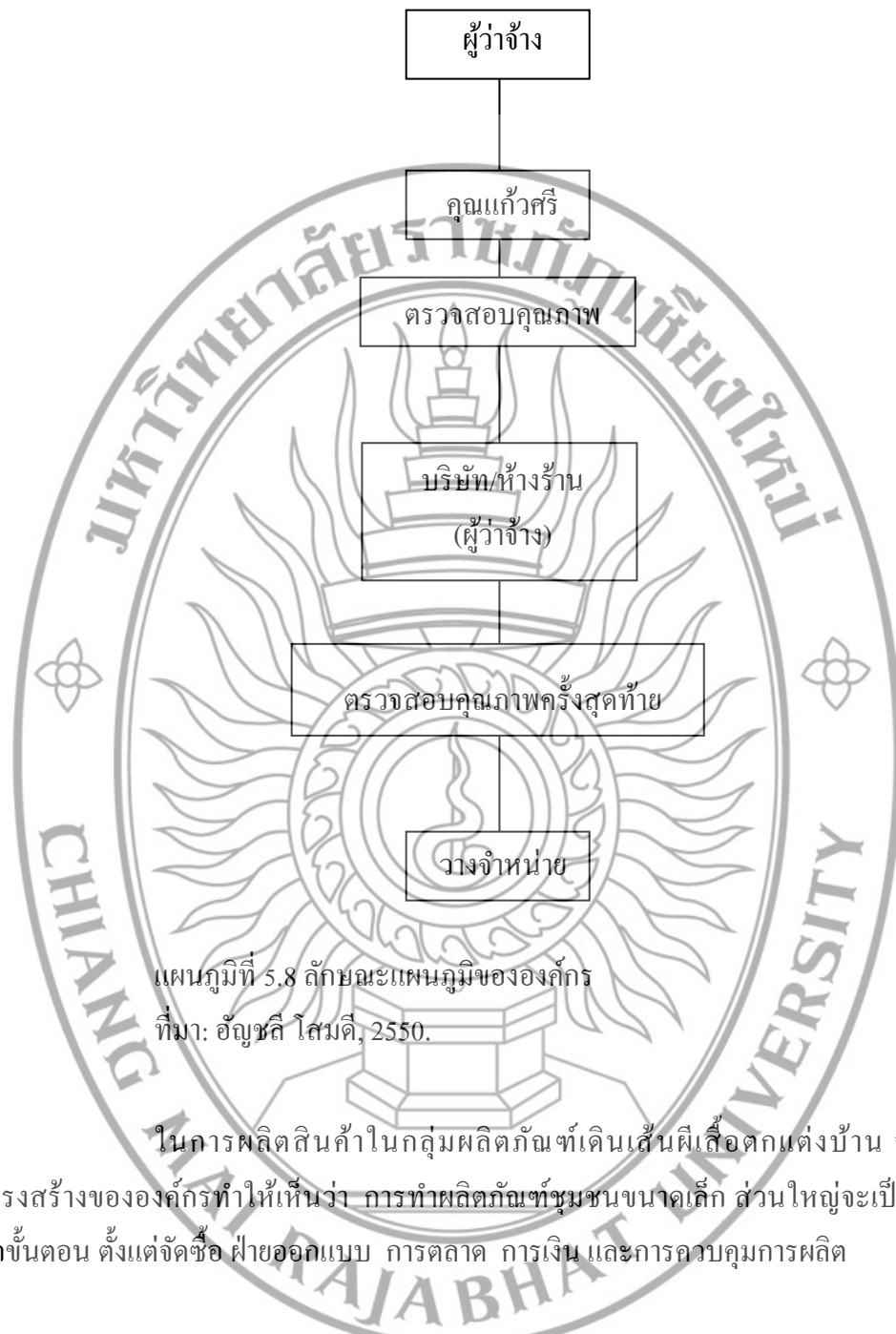
คุณแก้วลี เริ่มต้นการประกอบอาชีพการทำฝึเสื้อเต่งบ้านเมื่อ 4 ปี ก่อน โดยเป็นธุรกิจที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งทำกันเองในครอบครัวและทำตามความต้องการของตลาดสินค้าที่ทำส่วนใหญ่เป็นงานไม้และนำมาเป็นหุ่นฝึเสื้อสำหรับแต่งบ้านและเดินเส้นขันโตกใหญ่ ความเป็นอยู่ของคุณแก้วลี ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ฝึเสื้อเต่งบ้านในปัจจุบันคุณแก้วลี มีสภาพความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย พออยู่พอกินเหมือนชาวพื้นบ้านทั่วไปตามชนบท ไม่ยึดติดกับวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่แพร่ขยายตามสังคมต่างๆ ไป มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

8.3 ข้อมูลการศึกษาการผลิตผลิตภัณฑ์ฝึเสื้อเต่งบ้าน

มีการจัดทำเป็นกลุ่มๆ แล้วแต่ความถนัดของแต่ละคน รายได้ประมาณ 5,000 บาทต่อเดือน เฉลี่ยกันในกลุ่ม งานส่วนใหญ่เป็นงานไม้และนำมาเป็นหุ่นฝึเสื้อสำหรับแต่งบ้านและเดินเส้นขันโตกใหญ่ โดยจะมีลูกค้าสั่งทำและทำกันเองบ้าง โดยแบบจะเป็นรูปฝึเสื้อ การทำหุ่นฝึเสื้อสำหรับแต่งบ้าน นี้สามารถหารายได้ให้แก่ครอบครัว แบบพออยู่พอกิน ปัญหาที่พบมากที่สุดคือต้นทุนการผลิตมีราคาสูง รองมาคือปัญหาด้านการตลาด

8.4 ข้อมูลการผลิตและโครงสร้างขององค์กร

การผลิตสินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์เดินเส้นฝึเสื้อเต่งบ้านเป็นการผลิตในชุมชนตามรูปแบบอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ที่มีคุณแก้วลีเป็นการทำแบบผู้ประกอบการรายเดียว จึงมีโครงสร้างขององค์กร ที่ไม่ซับซ้อน ดังนี้

8.5 การประเมินคุณภาพของผลงาน

การประเมินคุณภาพของผลงาน คุณแก้วสีในเบื้องต้นนั้นทาง คุณแก้วสี จะเป็นผู้ตรวจสอบเองก่อนจะส่งให้ลูกค้า ในขั้นตอนเบื้องต้นนี้ เมื่อพบผลิตภัณฑ์ที่มีปัญหาจะทำการแยกเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขผลิตภัณฑ์ และเมื่อถึงเวลาส่งผลิตภัณฑ์ให้แกลูกค้า ก็จะมีการตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งโดยมีลูกค้าเป็นคนตรวจสอบเอง ว่าผลิตภัณฑ์ถูกต้องตามที่ได้มอบหมายงานให้หรือไม่

8.6 การออกแบบ การผลิต การตลาดและการเงิน

8.6.1 การออกแบบ ไม่ค่อยมีแบบที่พัฒนายังคง การออกแบบจึงขึ้นอยู่กับแบบของ ลูกค้าเพียงเท่านั้น ตามลักษณะอุตสาหกรรมที่มีการผลิตที่หลากหลาย ต่อหนึ่งแบบ ซึ่งสิ่งที่คุณแก้วสี พอจะพัฒนาได้มีเพียงลวดลายเท่านั้น การดูแลวัสดุ และวัตถุดิบ จะมีการเก็บรักษาไว้เป็น หมวดยุ มีการทำความสะดวกในส่วนของการสถานที่ การทำงาน สถานที่ใช้บริเวณลานหน้าบ้าน

8.6.2 การผลิต ถ้าเป็นช่วงฤดูเทศกาลที่สำคัญจะมีการผลิตทุกวัน แต่ถ้าไม่ใช่ฤดู เทศกาลสำคัญก็จะผลิตกันจนถึงเวลา 6 โมงเย็นเท่านั้น การกำหนดจำนวนการผลิตพบว่าคุณแก้วสี ไม่มีอำนาจในการกำหนดจำนวนการผลิต ลูกค้าจะเป็นผู้กำหนดจำนวนการผลิตว่าวันละกี่ชิ้น/วัน เนื่องจากลูกค้ามีการแจ้งเรื่องการผลิตให้ส่งทันตามกำหนด เพื่อไม่ให้ลูกค้าตำหนิคุณแก้วสี จำเป็นต้องผลิตให้ทันตามที่ลูกค้ากำหนดไว้วัน/วัน

8.6.3 การตลาด การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ผลิตแล้ว จะมีการวางขายภายในร้านค้า แถวชุมชนอำเภอหางดง และอำเภอใกล้เคียง มีพ่อค้าคนกลางเข้ามารับไปขายตามสถานที่ต่างๆ ช่วงเวลาที่สินค้าสามารถจำหน่ายได้มากจะเป็นช่วงเทศกาล โดยเฉพาะเทศกาลมหกรรมของตกแต่ง บ้าน จะช่วงที่สินค้ามีความนิยมสูง

8.6.4 การเงิน รายได้โดยเฉลี่ย จะแบ่งรายได้ที่ได้รับมาจากการจำหน่ายสินค้า จะแบ่งเป็น 50 % ส่วนแรกจะนำไปเป็นทุนสำรองในการผลิตครั้งต่อไป และอีก 50 % ส่วนที่สอง จะแบ่งในส่วนของการจัดซื้ออุปกรณ์ต่างในการผลิต ซึ่งคุณแก้วสี ให้ความสำคัญในการตกแต่งผลิตภัณฑ์ ก่อนข้างมาก อีกทั้งยังมีเวลาในการผลิตน้อย ไม่มีเวลาทำเส้นมุกเอง จึงซื้อมุกเสร็จรูปมาใช้ เพื่อที่จะต้องไม่เสียเวลาทำเอง แต่ต้นทุนเพิ่มขึ้น ผลิตภัณฑ์มีราคาขายตั้งแต่ราคา 100 บาทขึ้นไป ซึ่งราคาจะขึ้นอยู่กับขนาดของสินค้าชิ้นงาน ค่าตอบแทนก็จะเป็นไปตามความยากง่ายของชิ้นงาน

8.7 ขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ผลิตที่บ้าน มีวัสดุ - อุปกรณ์ และขั้นตอนในการ ผลิตผลิตภัณฑ์ที่ผลิตที่บ้าน

วัสดุ - อุปกรณ์ที่สำคัญ

1. ชิ้นส่วนหุ่นไม้
2. วานิจดำ
3. สีน้ำมัน
4. ฝุ่นแดง ฝุ่นเหลือง
5. น้ำมันชักแห้ง
6. กระดาษ
7. ปูนขาว

8. ชั้น

ขั้นตอนในการทำผลิตภัณฑ์

1. จัดหุ่นไม้ด้วยกระดาษทราย
2. ลงสีโอ๊ค
3. ข้อมและทำสี
4. แต่งลาย
5. เคลือบสี และ ติดกระจก

ขั้นตอนการทำสีโอ๊ค ใช้วานิชดำ น้ำมันชักแห้งผสมเข้าด้วยกันแล้วนำมาทาที่หุ่น
จะได้สีโอ๊ค

ขั้นตอนการผลิตเส้นมุก ใช้สีน้ำมันสีดำ ชั้น ปูนขาว ผสมให้เข้ากัน ปั้นเป็นเส้น
สำหรับแต่งลาย

ขั้นตอนการผสมสีทาเนื้อไม้ ใช้ฝุ่นแดง ฝุ่นเหลือง น้ำมันชักแห้ง วานิชดำ ผสมเข้า
ด้วยกัน นำมาทาเนื้อไม้

9. กลุ่มที่ 9 ธุรกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ดินเผาเผือกแต่งบ้าน

ภาพที่ 5.9 ผลิตภัณฑ์ไม้สีตกแต่งบ้าน

9.1 ประวัติผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์เดินเส้นฝีเสื้อตกแต่งบ้าน

คุณสุพาณี แก้วใจ อายุ 39 ปี บ้านเลขที่ 75 หมู่ 8 ตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพหลัก มีงานอื่นที่นอกเหนือจากการทำอาชีพหลัก คือ การทำฝีเสื้อแต่งบ้าน มีประสบการณ์ 4 ปี รายได้เฉลี่ย 4000 บาทต่อเดือน ด้านการศึกษามีการอบรมหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำฝีเสื้อแต่งบ้าน และพัฒนาศักยภาพความรู้ด้านการประกอบอาชีพ ลักษณะการทำงานของ คุณสุพาณี เป็นแบบผลิตเองทุกขั้นตอน การทำงานหัตถกรรมผลิตภัณฑ์เดินเส้นฝีเสื้อตกแต่งบ้านทำมากกว่า 5 ปี ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้จะนำไปวางขาย ภายในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ หรือผลิตตามที่ลูกค้าสั่งซึ่งเป็นงานลักษณะงานเหมือนกัน

9.2 เรื่องเล่าจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

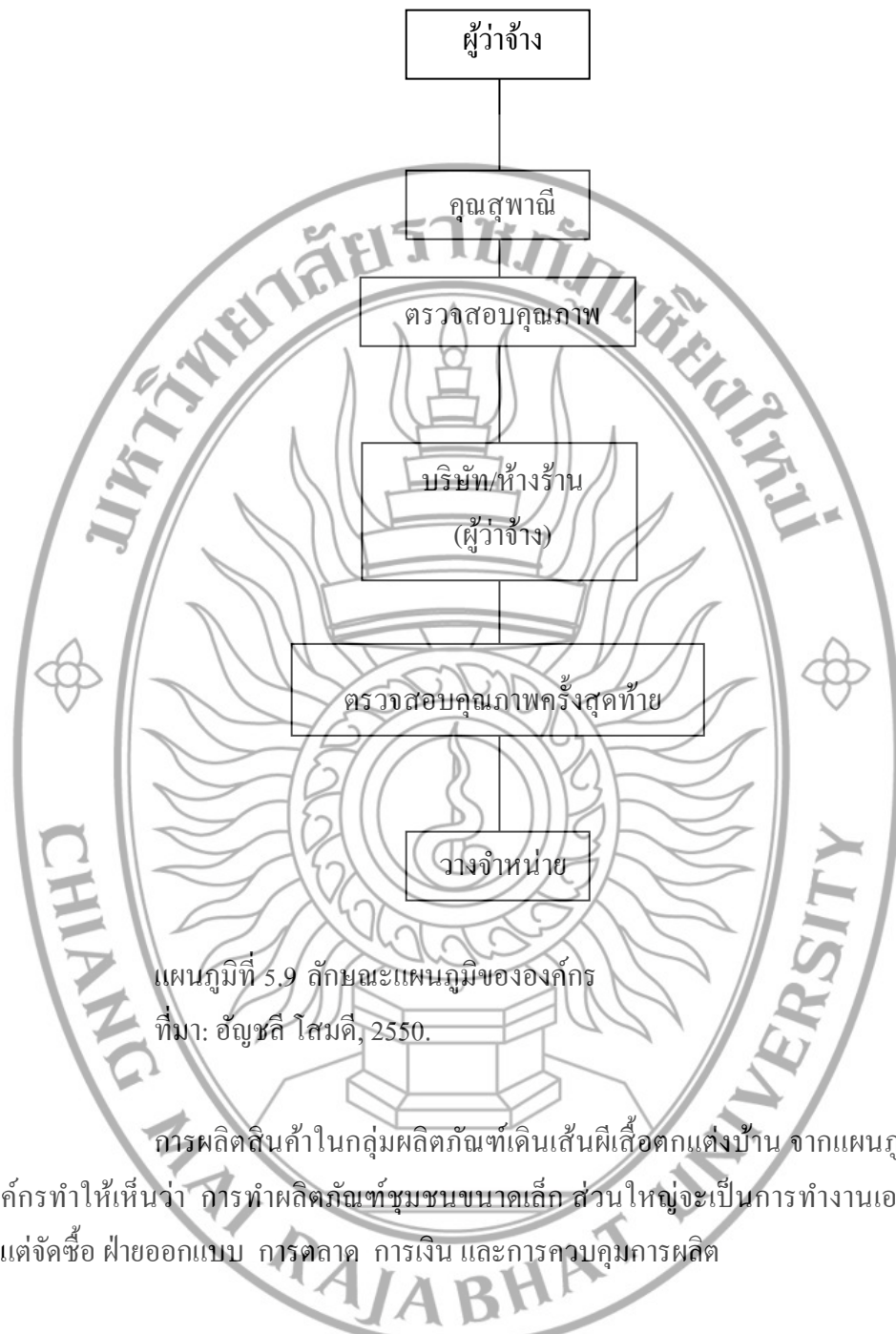
คุณสุพาณี เริ่มต้นการประกอบอาชีพการทำฝีเสื้อแต่งบ้านเมื่อ 4 ปี ก่อน โดยเป็นธุรกิจที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งทำกันเองในครอบครัว สินค้าที่ทำส่วนใหญ่เป็นงานไม้และนำมาเป็นหุ่นฝีเสื้อสำหรับแต่งบ้าน ความเป็นอยู่ของคุณสุพาณี ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์เดินเส้นฝีเสื้อตกแต่งบ้านในปัจจุบัน คุณสุพาณี มีสภาพความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย พออยู่พอกินเหมือนชาวพื้นบ้านทั่วไปตามชนบท ไม่ยึดติดกับวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่แพร่ขยายตามสังคมทั่วไป มีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถในการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

9.3 ข้อมูลการศึกษาผลิตภัณฑ์เดินเส้นฝีเสื้อตกแต่งบ้าน

ผลิตภัณฑ์เดินเส้นฝีเสื้อ การผลิตส่วนใหญ่จะผลิตตามใบสั่ง หรือทำตามแบบที่ลูกค้านำมาให้ ผลิตภัณฑ์ที่ทำ คือผลิตภัณฑ์เดินเส้นฝีเสื้อตกแต่งบ้าน วัสดุส่วนใหญ่เป็นวัสดุที่เป็นไม้ ส่วนอุปกรณ์อื่นๆ ซื้อมาจากร้านค้าทั่วไป ส่วนในด้านการผลิตนั้น คุณสุพาณีจะเป็นผู้ผลิตเองทุกขั้นตอน สำหรับการผลิตภัณฑ์เดินเส้นฝีเสื้อตกแต่งบ้านนั้น แต่เดิมเป็นการผลิตแบบตามขนาดของไม้ ไม่มีการวัดขนาดอย่างแน่นอน ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้ไม่มีมาตรฐานที่บ่งบอกได้ชัดเจนว่าขนาดเท่าไรหรือราคาเท่าไร ปัจจุบันได้ผลิตตามที่ลูกค้าสั่ง

9.4 ข้อมูลการผลิตและโครงสร้างขององค์กร

การผลิตสินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์เดินเส้นฝีเสื้อตกแต่งบ้าน เป็นการผลิตในชุมชนตามรูปแบบอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ที่มีคุณสุพาณีเป็นการทำแบบผู้ประกอบการรายเดียว จึงมีโครงสร้างขององค์กร ที่ไม่ซับซ้อน ดังนี้

9.5 การประเมินคุณภาพของผลงาน

การประเมินคุณภาพของผลงาน คุณสุพาณี ในเบื้องต้นนั้น คุณสุพาณีจะเป็นผู้ตรวจสอบเองก่อนจะส่งให้ลูกค้า ในขั้นตอนเบื้องต้นนี้ เมื่อพบผลิตภัณฑ์ที่มีปัญหาจะทำการแยกเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขผลิตภัณฑ์ และเมื่อถึงเวลาส่งผลิตภัณฑ์ให้แก่ลูกค้า ก็จะมีการตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งโดยมีลูกค้าเป็นคนตรวจสอบเองว่าผลิตภัณฑ์ถูกต้องตามที่ได้มอบหมายงานให้หรือไม่

9.6 การออกแบบ การผลิต การตลาดและการเงิน

9.6.1 การออกแบบ ไม่ค่อยมีแบบที่พัฒนายังคง การออกแบบจึงขึ้นอยู่กับแบบของ ลูกค้าเพียงเท่านั้น ตามลักษณะอุตสาหกรรมที่มีการผลิตที่หลากหลาย ต่อหนึ่งแบบ ซึ่งสิ่งที่คุณสุพาณี พอจะพัฒนาได้มีเพียงลวดลายเท่านั้น การดูแลวัสดุ และวัตถุดิบ จะมีการเก็บรักษาไว้เป็น หมวดหมู่ มีการทำความสะอาดในส่วนของสถานที่ การทำงาน สถานที่ใช้บริเวณลานหน้าบ้าน

9.6.2 การผลิต ถ้าเป็นช่วงฤดูเทศกาลที่สำคัญจะมีการผลิตทุกวัน แต่ถ้าไม่ใช่ฤดู เทศกาลสำคัญก็จะผลิตกันจนถึงเวลา 6 โมงเย็นเท่านั้น การกำหนดจำนวนการผลิตพบว่าคุณสุพาณี ไม่มีอำนาจในการกำหนดจำนวนการผลิต ลูกค้าจะเป็นผู้กำหนดจำนวนการผลิตว่าวันละกี่ชิ้น/วัน เนื่องจากลูกค้ามีการแจ้งงวดเรื่องการผลิตให้ส่งทันตามกำหนด เพื่อให้ลูกค้าดำเนินคุณสุพาณี จำเป็นต้องผลิตให้ทันตามที่ลูกค้ากำหนดไว้วัน/วัน

9.6.3 การตลาด การจำหน่ายผลิตภัณฑ์เดินเส้นผีเสื้อตกแต่งบ้าน จะมีการวางขาย ภายในร้านค้าแถวชุมชนอำเภอหางดง และอำเภอใกล้เคียง มีพ่อคนกลางเข้ามารับไปขายตามสถานที่ ต่างๆ ช่วงเวลาที่สินค้าสามารถจำหน่ายได้มากจะเป็นช่วงเทศกาล โดยเฉพาะเทศกาลมหรพรมของ ตกแต่งบ้าน จะช่วงที่สินค้ามีความนิยมสูง

9.6.4 การเงิน รายได้โดยเฉลี่ย จะแบ่งรายได้ที่ได้รับมาจากการจำหน่ายสินค้า จะแบ่งเป็น 50 % ส่วนแรกจะนำไปเป็นทุนสำรองในการผลิตครั้งต่อไป และอีก 50 % ส่วนที่สอง จะแบ่งในส่วนของการจัดซื้ออุปกรณ์ต่างในการผลิต ซึ่งคุณสุพาณีใช้มากในการตกแต่งผลิตภัณฑ์ ก่อนข้างมาก อีกทั้งยังมีเวลาในการผลิตน้อย ไม่มีเวลาทำเส้นมุกเอง จึงซื้อมุกเสร็จรูปมาใช้ เพื่อที่จะต้องไม่เสียเวลาทำเอง แต่ต้นทุนเพิ่มขึ้น ผลิตภัณฑ์มีราคาขายตั้งแต่ราคา 35 บาทขึ้นไป ซึ่งราคาจะขึ้นอยู่กับขนาดของสินค้า

9.7 ขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์เดินเส้นผีเสื้อ มีวัสดุ - อุปกรณ์ และขั้นตอนในการ ผลิตผลิตภัณฑ์เดินเส้นผีเสื้อ

วัสดุ - อุปกรณ์ที่สำคัญ

1. ชิ้นส่วนหุ่นไม้
2. วานิจคำ
3. สีน้ำมัน
4. ฝุ่นแดง ฝุ่นเหลือง
5. น้ำมันชักแห้ง
6. กระจก
7. ปูนขาว

8. ชั้น

ขั้นตอนในการทำผลิตภัณฑ์

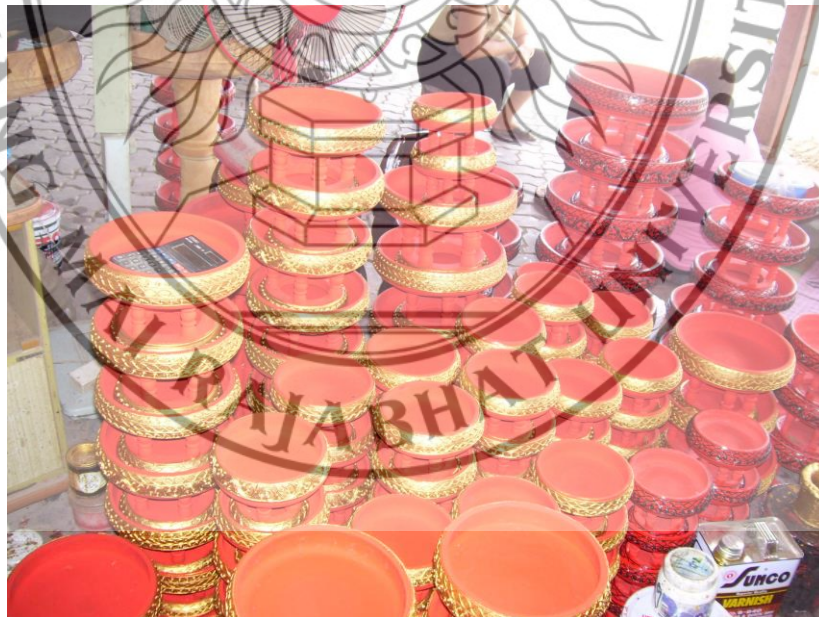
1. ขัดหุ่นไม้ด้วยกระดาษทราย
2. ลงสีโอ๊ค
3. ข้อมและทำสี
4. แต่งลาย
5. เคลือบสี และ ติดกระจก

ขั้นตอนการทำสีโอ๊ค ใช้วานิชดำ น้ำมันชักแห้งผสมเข้าด้วยกันแล้วนำมาทาที่หุ่น
จะได้สีโอ๊ค

ขั้นตอนการผลิตเส้นมุก ใช้สีน้ำมันสีดำ ชั้น ปูนขาว ผสมให้เข้ากัน ปั้นเป็นเส้น
สำหรับแต่งลาย

ขั้นตอนการผสมสีทาเนื้อไม้ ใช้ฝุ่นแดง ฝุ่นเหลือง น้ำมันชักแห้ง วานิชดำ ผสมเข้า
ด้วยกัน นำมาทาเนื้อไม้

10. กลุ่มที่ 10 ธุรกิจชุมชนผลิตภัณฑ์เดินเส้นชั้นโตก

ภาพที่ 5.10 ผลิตภัณฑ์เดินเส้นชั้นโตก

10.1 ประวัติผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์เดินเส้นขันโตก

คุณชานนท์ นันไชย อายุ 45 ปี บ้านเลขที่ 66 หมู่ 2 ตำบลขุนคง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีอาชีพหลัก คือ การเดินเส้นลายผลิตภัณฑ์จากไม้ มีประสบการณ์ 25 ปี รายได้เฉลี่ย 10,000 บาทต่อเดือน ด้านการศึกษา มีการอบรมหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพความรู้ด้านการประกอบอาชีพ และไปประชุมแนะนำส่งเสริมอาชีพที่ อบต. แนะนำ ลักษณะการทำงานของคุณชานนท์ เป็นแบบผลิตเองทุกขั้นตอน การทำงานหัตถกรรมผลิตภัณฑ์เดินเส้นขันโตก ทำมามากกว่า 5 ปี ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้จะนำไปวางขาย ภายในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ หรือผลิตตามที่ถูกคำสั่งซึ่งเป็นงานลักษณะงานเหมาะสม

10.2 เรื่องเล่าจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

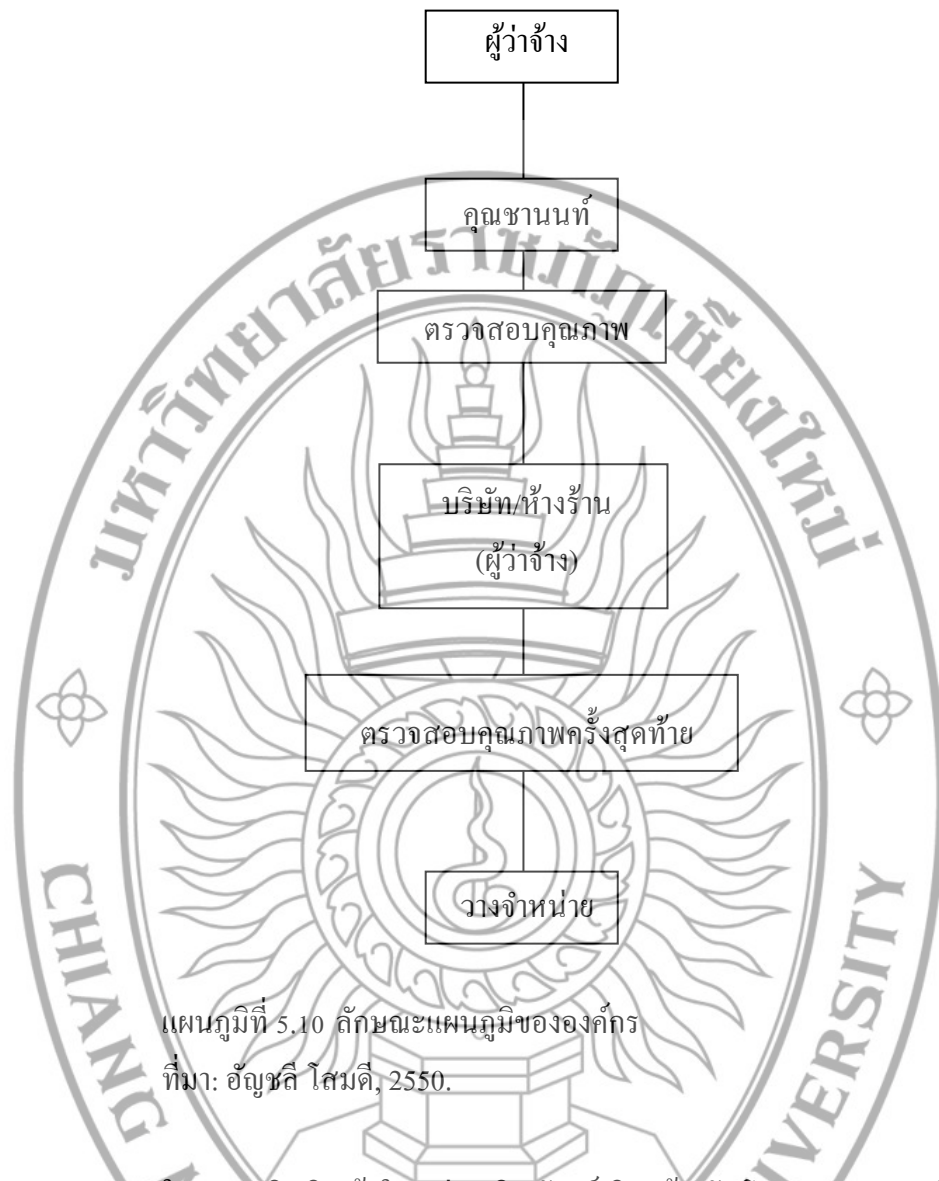
คุณชานนท์ เริ่มต้นการประกอบอาชีพเดินเส้นลายผลิตภัณฑ์จากไม้เมื่อ 25 ปี ก่อน โดยทำเป็นธุรกิจครอบครัวมานานแล้ว จนมีนายทุนว่าจ้างให้ทำจึงเริ่มทำกันเองในครอบครัว สินค้าที่ทำส่วนใหญ่เป็นงานเดินเส้น และทำขันโตก เป็นต้น ในปัจจุบันคุณชานนท์มีสภาพความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย พอลูกหลานเหมือนชาวพื้นบ้านทั่วไปตามชนบท ไม่ยึดติดกับวัฒนธรรมสมัยใหม่ ที่แพร่ขยายตามสังคมต่างๆ ไป มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

10.3 ข้อมูลการศึกษาผลิตภัณฑ์เดินเส้นขันโตก

ผลิตภัณฑ์เดินเส้นขันโตก การผลิตส่วนใหญ่จะผลิตตามใบสั่ง หรือทำตามแบบที่ถูกนำมาให้ ผลิตภัณฑ์ที่ทำ คือ ผลิตภัณฑ์เดินเส้นขันโตก วัสดุส่วนใหญ่เป็นวัสดุที่เป็นไม้ ส่วนอุปกรณ์อื่นๆ ซื้อจากร้านค้าทั่วไป ส่วนในด้านการผลิตนั้น คุณชานนท์จะเป็นผู้ผลิตเองทุกขั้นตอน สำหรับการผลิตภัณฑ์ไม้และสลักแต่งสีนั้น แต่เดิมเป็นการผลิตแบบตามขนาดของไม้ ไม่มีการวัดขนาดอย่างแน่นอน ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้ไม่มีมาตรฐานที่บ่งบอกได้ชัดเจนว่า ขนาดเท่าไรหรือราคาเท่าไร ปัจจุบันได้ผลิตตามที่ถูกคำสั่ง ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ต้นทุนการผลิตมีราคาสูง รongมา คือ ปัญหาด้านขาดตลาดในการขายสินค้า

10.4 ข้อมูลการผลิตและโครงสร้างขององค์กร

การผลิตสินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์เดินเส้นขันโตก เป็นการผลิตในชุมชนตามรูปแบบอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ที่มีคุณชานนท์เป็นการทำแบบผู้ประกอบการรายเดี่ยว จึงมีโครงสร้างขององค์กรที่ไม่ซับซ้อน ดังนี้

ในการผลิตสินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์เดินชั้นบันได จากแผนภูมิโครงสร้างขององค์กรทำให้เห็นว่า การทำผลิตภัณฑ์ชุมชนขนาดเล็ก ส่วนใหญ่จะเป็นการทำงานเองทุกขั้นตอน ตั้งแต่จัดซื้อ ฝ้ายออกแบบ การตลาด การเงิน และการควบคุมการผลิต

10.5 การประเมินคุณภาพของผลงาน

การประเมินคุณภาพของผลงานคุณชานนท์ในเบื้องต้นนั้นทางคุณชานนท์จะเป็นผู้ตรวจสอบเองก่อนจะส่งให้ลูกค้า ในขั้นตอนเบื้องต้นนี้ เมื่อพบผลิตภัณฑ์ที่มีปัญหาจะทำการแยกเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขผลิตภัณฑ์ และเมื่อถึงเวลาส่งผลิตภัณฑ์ให้แก่ลูกค้า ก็จะมีการตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งโดยมีลูกค้าเป็นคนตรวจสอบเอง ว่าผลิตภัณฑ์ถูกต้องตามที่ได้อบรมมางานให้หรือไม่

10.6 การออกแบบ การผลิต การตลาดและการเงิน

10.6.1 การออกแบบ ไม่ค่อยมีแบบที่พัฒนายังคง การออกแบบจึงขึ้นอยู่กับแบบของลูกค้าเพียงเท่านั้น ตามลักษณะอุตสาหกรรมที่มีการผลิตทีละมากๆ ต่อหนึ่งแบบ ซึ่งสิ่งที่คุณชำนนท์พอจะพัฒนาได้มีเพียงลดเวลาเท่านั้น การดูแลวัสดุ และวัตถุดิบ จะมีการเก็บรักษาไว้เป็นหมวดหมู่ มีการทำความสะอาดในส่วนของสถานที่ การทำงาน สถานที่ใช้บริเวณลานหน้าบ้าน

10.6.2 การผลิต ถ้าเป็นช่วงฤดูเทศกาลที่สำคัญจะมีการผลิตทุกวัน แต่ถ้าไม่ใช่ฤดูเทศกาลสำคัญก็จะผลิตกันจนถึงเวลา 6 โมงเย็นเท่านั้น การกำหนดจำนวนการผลิต ลูกค้าจะเป็นผู้กำหนดจำนวนการผลิตเองว่าวันละกี่ชิ้น/วัน เนื่องจากลูกค้ามีการแจ้งเรื่องการผลิตให้ส่งทันตามกำหนด เพื่อให้ลูกค้าดำเนินกระบวนการที่จำเป็นต้องผลิตให้ทันตามที่ลูกค้ากำหนดไว้วัน/วัน

10.6.3 การตลาด การจำหน่ายผลิตภัณฑ์กรอบรูปกระจก จะมีการวางขายภายในร้านค้าแถวชุมชนอำเภอหางดง และอำเภอใกล้เคียง มีพ่อคนกลางค้ามารับไปขายตามสถานที่ต่างๆ ช่วงเวลาที่สินค้าสามารถจำหน่ายได้มากจะเป็นช่วงเทศกาล โดยเฉพาะเทศกาลมหรพรมของตกแต่งบ้าน จะช่วงที่สินค้ามีความนิยมสูง

10.6.4 การเงิน รายได้โดยเฉลี่ย จะแบ่งรายได้ที่ได้รับมาจากการจำหน่ายสินค้าจะแบ่งเป็น 50 % ส่วนแรกจะนำไปเป็นทุนสำรองในการผลิตครั้งต่อไป และอีก 50 % ส่วนที่สองจะแบ่งในส่วนของการจัดซื้ออุปกรณ์ต่างในการผลิต ซึ่งคุณชำนนท์ใช้มากในการตกแต่งผลิตภัณฑ์ค่อนข้างมาก อีกทั้งยังมีเวลาในการผลิตน้อยไม่มีเวลามาทำเส้นมุกเอง จึงซื้อมุกเสร็จรูปมาใช้เพื่อที่จะต้องไม่เสียเวลาทำเอง แต่ต้นทุนเพิ่มขึ้น การเดินเส้นผลิตภัณฑ์ไม้ชั้นโตก มีราคาขายหลายราคา ซึ่งราคาจะขึ้นอยู่กับขนาดของสินค้า

10.7 ขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์เดินเส้นชั้นโตก มีวัสดุ - อุปกรณ์ และขั้นตอนในการผลิตผลิตภัณฑ์เดินเส้นชั้นโตก

วัสดุ - อุปกรณ์ที่สำคัญ

1. ชั้นโตกไม้
2. สีน้ำมัน
3. กระดาษทราย
4. วานิช
5. ผงทอง
6. มุก
7. พู่กัน

ขั้นตอนในการทำ

1. นำชันโตกมาขัดด้วยกระดาษทราย
2. ลงสีแล้วเดินเส้นไส้มุก
3. ปิดผงทอง
4. เคลือบเงา

ขั้นตอนการผลิตไส้มุก ใช้สีน้ำมันสีดำ ชัน ปูนขาว ผสมให้เข้ากัน ปั้นเป็นเส้นสำหรับแต่งลาย

ภาพรวมขั้นตอนการเดินเส้นลวดลายมีวัสดุ – อุปกรณ์ และขั้นตอนในการผลิตดังนี้
วัสดุ – อุปกรณ์สำหรับทำมุก

1. ปูนขาว ชัน และสีน้ำมัน

กาละมัง

ตะแกรง(เหล็ก)

ภาพที่ 5.12 กาละมัง ตะแกรง และพลาสติกใส

ขั้นตอนในการทำมุก

1. นำปูนขาวมาร้อนด้วยตะแกรงเพื่อกรองเอาเศษหยาบๆ ออก ให้เหลือแต่เนื้อปูนที่มีความละเอียด

ภาพที่ 5.13 การร่อนกรองปูนขาวด้วยตะแกรง

2. นำปูนขาวที่ร่อนเสร็จมานำใส่ กาละมัง โดยใช้พลาสติกใสรองพื้นไว้ระหว่างปูนขาว และกาละมัง

ภาพที่ 5.14 ปูนขาวที่ร่อนเสร็จ

3. เทชั้นลง ในสัดส่วนปูนขาว 2 กิโลกรัม ชั้น 1 กิโลกรัม

ภาพที่ 5.15 เทชั้นลง

4. เทสีน้ำมันลงตามในในสัดส่วนเทสีน้ำมัน 1 ประป๋อง หรือสีน้ำมัน 1 กิโลกรัม

ภาพที่ 5.16 เทสื่อน้ำมัน

5. ผสมวัสดุทั้ง 3 ให้เข้ากันโดยการคนให้ทั่วจนกว่าจะเป็นเนื้อเดียวกัน ระหว่างที่กำลังคนอยู่นั้นให้ทยอยใส่ชันลงไป จนกว่ามุกเริ่มจับตัว

ภาพที่ 5.17 การผสมวัสดุ

6. เมื่อเป็นเนื้อเดียวกันแบบหยาบๆ ให้แยกออกจากกะละมัง นำมาวางลงกับพื้น แล้วนวดด้วยมืออีกครั้ง ระหว่างนวดนั้นให้ทยอยใส่ชัน และปูนขาวจนกว่ามุกจะจับตัวเป็นก้อน เมื่อมุกจับตัวเป็นก้อนแล้วจึงนำมาแช่น้ำไว้ 1 คืน

ภาพที่ 5.18 การนวดด้วยมือ

ขั้นตอนในการคลึงเส้นมูก

1. นำมูกที่แช่น้ำไว้ 1 คืน มาแช่ด้วยน้ำร้อน เพราะมูกที่ทำเสร็จจากการแช่ น้ำไว้ 1 คืน จะมีความแข็งมาก การนำมูกแช่น้ำร้อนเพื่อให้มูกมีความอ่อนตัวลงบ้าง แต่ยังมีความแข็งอยู่มาก ไม่สามารถนำมาคลึงเส้นได้ จึงต้องนำมานวด เพื่อให้มูกมีความอ่อนตัว จนสามารถคลึงเป็นเส้นได้

ภาพที่ 5.20 การนวด เพื่อให้มูกมีความอ่อนตัว

2. การคลึงเส้นเริ่มต้นด้วยการนำมุกมาขึ้นเป็นรูปทรงกระบอก นำไม้ธูปมาคลึงให้เป็นเส้น แล้วต้องรดน้ำให้ชุ่มอย่าให้แห้ง การคลึงเส้นต้องทำให้เส้นมีขนาดเล็กอย่างสม่ำเสมอขนาดของเส้นไม่มีกำหนดแน่นอนว่าต้องมีขนาดเท่าไร แล้วแต่ผู้ออกแบบ มุกที่คลึงเป็นเส้นแล้วต้องเอามาแช่น้ำผสมน้ำยาล้างจานไว้ก่อน เพื่อไม่ให้เส้นติดกัน อุปกรณ์ที่ใช้ในการคลึงเส้นควรเป็นไม้ เพราะไม่มีความชุ่มน้ำได้ดีกว่า วัสดุอื่นๆ

ภาพที่ 5.21 การคลึงเส้นเริ่มต้นด้วยการนำมุกมาขึ้นเป็นรูปทรงกระบอก นำไม้ธูปมาคลึงให้เป็นเส้น

3. ตากไว้บนผ้าแห้ง ประมาณ 5-10 นาที รอให้เส้นแห้งก่อนแล้วจึงนำมาเดินเส้น หากเส้นไม่แห้ง เส้นจะขาดง่ายทำให้เดินเส้นได้ลำบาก ขั้นตอนนี้ต้องทำอย่างต่อเนื่อง หากเส้นแห้งและแข็งตัวเสียก่อนจะไม่สามารถนำมาเดินเส้นได้

ภาพที่ 5.22 การตากไว้บนผ้าแห้ง

ขั้นตอนการเดินเส้นลวดลาย

วัสดุ – อุปกรณ์สำหรับการเดินเส้นลวดลาย

1. ผลิตภัณฑ์ สำหรับใช้เดินเส้นลวดลาย

ภาพที่ 5.23 ผลิตภัณฑ์รูปแบบต่างๆ

2. มุกที่ใช้สำหรับเดินเส้นทำลวดลาย

ภาพที่ 5.24 มุก

3. แปรง และฟูกันขนาดต่างๆ

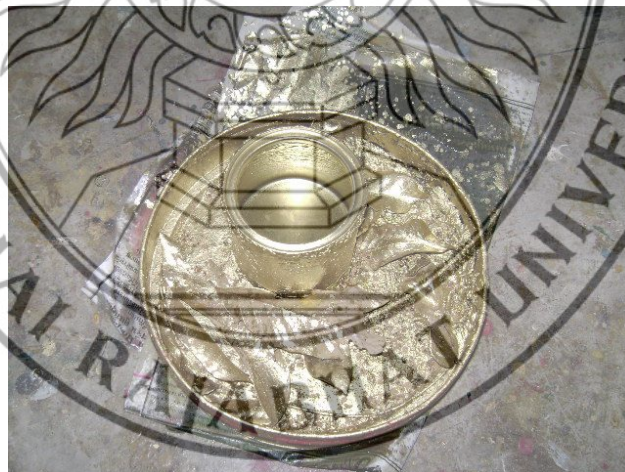
ภาพที่ 5.25 แปรง และฟูกัน

4. วานิช สำหรับเคลือบเงา

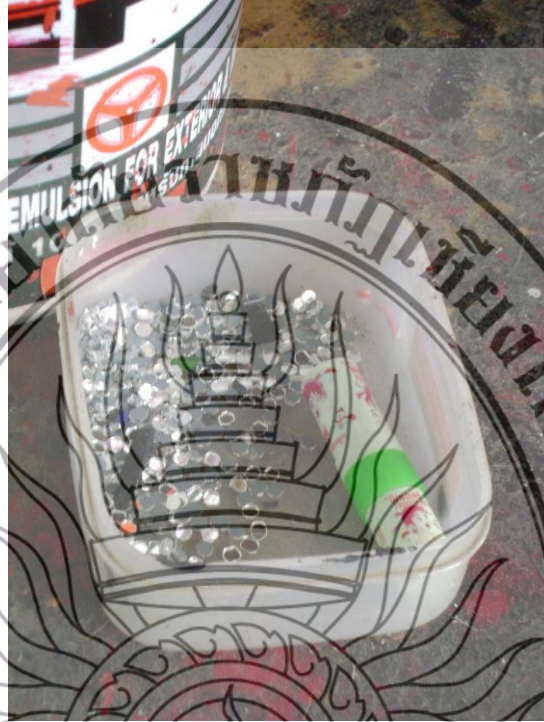
ภาพที่ 5.26 วานิช

5. สีทองพิเศษ

ภาพที่ 5.27 สีทอง

6. กระຈกสำหรับคกแต่ง

ภาพที่ 5.28 กระຈกคัค

7. กาวลาเท็กส์ สำหรับคคกระຈก

ภาพที่ 5.29 กาวลาเท็กส์

ขั้นตอนในการเดินเส้นลวดลาย

1. การเดินเส้น ขั้นตอนแรกนำวานิช ทาแบบเฉพาะบริเวณที่จะทำลวดลายเส้น เพื่อให้เส้นกับแบบเกาะติดกัน

ภาพที่ 5.30 วานิช ทาเฉพาะบริเวณที่จะทำลวดลายเส้น

2. ทำโครง ของลายไทย โดยขีดเส้นเป็นรูปก้นหอยก่อน

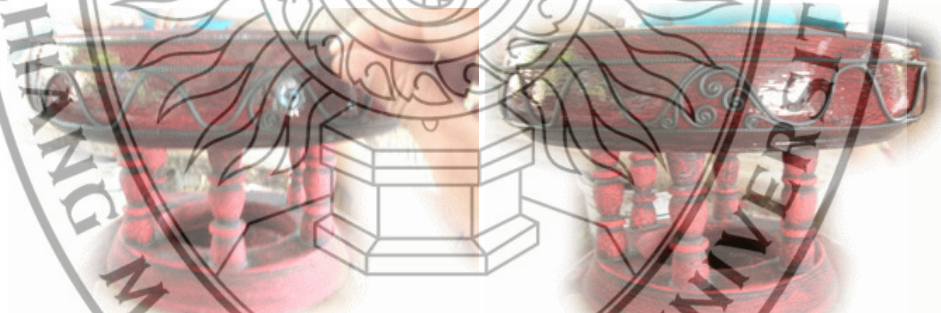
ภาพที่ 5.31 การขีดเส้นเป็นรูปก้นหอย

3. จากนั้นเดินเส้นต่อ โดยทำให้เป็นรูปคลื่น

ภาพที่ 5.32 การเดินเส้นทำให้เป็นรูปคลื่น

4. ตักแต่งลวดลายลงไปในช่วงว่างตามรูป โดยการม้วนเส้นเป็นรูปก้นหอยก่อน แล้วจึงนำไปแปะติด

ภาพที่ 5.33 การเดินเส้น

5. ทำจนครบรอบของแบบ ขั้นตอนของการใส่หมึก

ภาพที่ 5.34 ขั้นตอนสำเร็จของการใส่หมึก

6. เมื่อเดินเส้นเสร็จแล้วให้เคลือบ เส้นด้วยการ นำนํ้ามันชักแห้งผสมกับ วานิชในอัตราส่วน 50:50เพื่อให้เส้นแห้งและแข็ง

ภาพที่ 5.35 การเคลือบด้วยน้ำมันและวานิช

7. ทาสีทอง โดยการนำสีทอง ผสมกับน้ำมันกาช และวานิช ในอัตราส่วน น้ำมัน
กาช 1 ช้อนโต๊ะ วานิช 1 ช้อนโต๊ะ ต่อ ทองผง 1 ช้อนชา แต่อัตราส่วนนั้นไม่แน่นอนผู้ทำต้องกะ
ประมาณเอาเองว่าต้องการให้สีทองออกสีแบบไหน

ภาพที่ 5.36 การทาสีทอง

8. เมื่อทาสีทองเสร็จแล้วจึงติดกระຈกโดยใช้กาวลาเหล็ก

ภาพที่ 5.37 สำเร็จการเดินเส้นลวดลาย